

Alkalmi ellenséget díszít-e
szor (b) a dörzsolásra
az izmok
és idegek
tására

KWIZDA FLUID

Kigyó-jel
TOURISTA-FLUID

Erdőben és erdőmögöttől céljából erdő-
nyel használják az összes turisták, kerek-
úti utazók és lovaglóknak nagyobb utakon után.

ÜVEG ÁRA 2 KORONA, 1/2 ÜVEG ÁRA
1 KORONA 20 FILLER.

Valódi csak fenti védjeggyel. Kapható az
összes gyógyszerárúban.

KREISAPOTHEKE KORNBERG BECS mellet.

Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerárú Király-utca 12.

Császárfürdő

BUDAPESTEN
téli és nyári gyógyhely.

Először a kénvíz gyógy-
fürdő, pártalan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz uszodák-
kal, kő- és kád-fürdővel.
Prospektus ingyen bérmentve.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb gyógyszer
SAVANYUKUT

Wachtl és Társa

Budapest, IV., Régi posta-u. 4.

Fényképezési cikkek
raktára 8810

Fotografische Manufactur.
Új árjegyzék ingyen és bérmentve.

GERMANDREE
porhanyós állapotban és tablettákban.
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal
feltöltött tartós, egészséges és diszkrét. A Germandree
az arczártnak egészséges és üdítő színt ad.
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, Paris.
Kapható Török József gyógyszerárúban Budapesten.

Bittner-féle
fenyő-illat
(tizenkét ször keletkezett)
ne hiányozzék sem beteg-
sem gyermekszobában,
valamint a gyermekágyas
hamisítatlan erdei illatot és ozonizált élelt beviszi a beteg
szobájába. Pótolhatatlan belehelőszor a légzőszervek és az
idegrendszer betegségeinél, kitűnő óvszer mint szájvíz, nem-
különben a nyak és torok betegségei ellen.

Bittner-féle
fenyő-illat
(tizenkét ször keletkezett)
ne hiányozzék sem beteg-
sem gyermekszobában,
valamint a gyermekágyas
hamisítatlan erdei illatot és ozonizált élelt beviszi a beteg
szobájába. Pótolhatatlan belehelőszor a légzőszervek és az
idegrendszer betegségeinél, kitűnő óvszer mint szájvíz, nem-
különben a nyak és torok betegségei ellen.

Egyedül valódi
BITTNER GYULA gyógyszerésznél
Reichenau, A.-Anstria.

A Bittner-féle fenyő-illatból egy üveg ára K. 1.60, 6 üveg K. 8. — 12
üveg K. 14.40. A szabad permetező készülék ára K. 3.00. 6 koronán
felüli megrendelés bérmentve minden német és osztrák-magyar posta-
állomásra. Vannak utánzatok. Figyelem a védjegyre.

Minden
háziasszony
és anya

Üdvözölhetők, aki az
egészség, takarék-
ság és jóízű való
tekintetből a Kath-
reiner-féle Kneipp-
malátát kávét (mely
csak az ismert ere-
deti csomagokban
valódi) használja.

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgy: a
La

VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTA VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

CHOCOLAT
SUCHARD

WOTTITZ
MANFRED
REPRODUKCIÓ BUDAPEST.
MÚNTÉZET. KIRÁLY-UTCA 30

Telefon 18—99. 8885

Az Országos Kaszinó
palotájában
Budapest, Kossuth Lajos-u. 20. sz. alatt
Megnyitott
Papírkereskedés és Képes-levelezőlap
különlegességek raktára. — Tisztelettel
KLEIN VILMOS papírkereskedése,
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz. és
VIII., Kerepesi-ut 73. 8951

schmeckt am feinsten

PEMETEFÜZÜKORKA
rekedség
köhögés és
hurut ellen.

Kapható minden gyógyszertárban. 8869

Nélküldözhetetlen és fölülmulthatatlan, hatásában csatlathatlan.
Világczikk, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRITTON-ROAD, LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziszor a
gyógyszerész:

Thierry A. Balzsam-a
fölülmulthatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső be-
tegség ellen. Különleg a legkeresettebb

Sebgyógyítószor.

Csupán az összes kultúrálomokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszula-
zárral, a melybe a csőz van bepréselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás
6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla-palack postán, franco küldve 4 kor. — Egy
próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével:
1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az összegnek előleges utalványozása ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcs
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek húzó-ereje és gyógyhatása utolérhetetlen! Fölöslegesen teszi legtöbb
esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendő gyógyszerhatatatlannak tartott esztendő, sőt újabb
egy 22 esztendő súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladásos és minden egyéb sebeknél, mint
kitűnő antiszeptikus szor, enyhítőleg és hűsítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. Gyorsan puhító
és oszlató hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy téglai
franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beküldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb. Ki-
mutatható évenkénti gyártás 100,000 téglai. Egy egész levélár áll rendelkezésre és megtekintésre azon
eredeti bizonylatokból, melyeket a két szerről a világ minden részéből beküldtek. — Utánzatoktól óvakodni
és figyelemmel tessék lenni a minden téglaiyre bejegyzett csőzre: **Apothek zum Schutzengel des**
A. Thierry. A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellenére is tessék visszautasítani a hamisított és
hasonló értékűnek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:

Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák cs. és kir. államhivatalnokok szövetségének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the
Admiralty, London.) — Kapható Budapesten: Török József gyógyszerárúban. 8907

WOTTITZ
MANFRED
REPRODUKCIÓ BUDAPEST.
MÚNTÉZET. KIRÁLY-UTCA 30

Telefon 18—99. 8885

Az Országos Kaszinó
palotájában
Budapest, Kossuth Lajos-u. 20. sz. alatt
Megnyitott
Papírkereskedés és Képes-levelezőlap
különlegességek raktára. — Tisztelettel
KLEIN VILMOS papírkereskedése,
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz. és
VIII., Kerepesi-ut 73. 8951

Fülbemászó, a legújabb és legújabb
101 új magyar népdal, melyet zongorára énekel Huber
Sándor árt. Fölülmulthatatlan és összes eddig megjelenteket.
Ára 3 korona.

101 új népdal, briliáns leltében begedűre Bloch
József tanártól, Ára 3 korona.

A h-gedűdíratok a zongorakadályozás alkalmaz-
kodnak és kísérletben elfűszelhetők.
Születni népszerű szóró operá legjobban kiadta zongorára,
énekel, Ber Sándortól, Ára két kötetben 6 korona. Születni
csinálomra Állaga Gémától, Ára két kötetben 6 korona.

Stil tu (Emlékeztető), román dal, Ára 1 korona.

Az én bántom, romk román dal, Ára 1 korona 50 fillér.

Megren-
delhető: **Rozsnyai Károly** kerest eddében,
Budapest, Museum-körút 15. szán alatt. 8939

Minden könyvet és bármily zsebművet szorral, juttatásos adit-
tok. Zongorakönyvtárak legnagyobb raktára. Árjegyzék ingyen

SERRAVALLO
CHINA-BORA VASSAL
kitűnő helyreállító szor gyengék, vérszegénység
és lábbadozók számára. Ajánlja és használja or-
vosi kitűnőségeitől. 1000-nél több orvosi elismeréssel.

Kitűnő íz. 8543

Árak: 1/2 literes üveg K. 2.40, 1 literes
üveg K. 4.40.

Kapható minden gyógyszerárúban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.



2. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, JANUÁR 13.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt
Csupán a
VASÁRNAPI UJSÁG
egész évre 24 korona
fél évre 12
egész évre 16 korona
fél évre 8
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával)
egész évre 10 korona
fél évre 5
Külföldi előfizetésekre a postailag
meghatározott vitoldi is csatlakozandó.

LUKÁCS BÉLA.

1847—1901.

HARMINCZ és néhány évvel ezelőtt egy ifjú
indult meg azon az úton, mely Erdély-
nek sok szép természeti adományai
között talán a legbecsebb, azon az úton, mely
Erdélyből Magyarországra vezet. Az ifjúnak
harmatos, tiszta lelke volt, mely lángolt a
hazafiságtól. Egy fátyol és mégis becses emléket
hozott magával. A tudatot, hogy szülőit kegyet-
lenül megölték az oláhok s hogy ő is csak
csodával határos módon menekedett meg; mint
csecsemő gyermeket a dajkája mentette meg.

A regényíró, a ki így kezdene egy életrajzot,
benépesítené az ifjú lelkét, elméjét a boszú-
állás olthatatlan vágyával, a vendetta sötét
gondolataival, sziszegő kigyókat hallana osonni
a füvek között útközben, — de a mi ifjúnk csak
a madárdalt hallotta, s csak a szép hazai
hegyeket nézegette, meg az ezernyi emlékek
megszépitett váromokat a hegyek tetején.
Lelke virággal volt tele. Egy ifjú poétát hozott
az ekhós szekér, ki elábrándozott az erdők
zúgásán, a patakok mormogásán.

Itt Pesten aztán a „Vasárnapi Ujság”-hoz
szegődött s népszerűtől dolgozatokkal jött
forgalomba a neve. Legelőször néhány borongós
vázlatban ismertette az erdélyi váromokat,
regényes vidékeket, a hozzájuk tapadó regéket,
legendákat. Majd novellákat is írt az erdélyi
aranyások életéből. Azok a parasztok, mun-
kások szerepelnek itten, a kik Zalátna környé-
kén élnek. Egyszerű, jó embereknek vannak
rajzolja. Ugyanazok ezek, a kik a szüleit, test-
véreit meggyilkolták. De az ifjú nem tudja be-
neki, hogy egy napon vadállatokká lettek, ő
csak arra emlékszik, hogy egy kútból ittak vele,
hogy azt a rétet kaszálták, a melyen ő kergette
a pillangókat...

És most annyi év után, már öreg ember amaz
egykor ifjú, őszülő szakállal, kihamvadt tűzü
szemekkel, lassú, roskatag léptekkel halad végig
egy zordon januári délután a budapesti Ferencz-
József hidon. Meg-megáll, mintha gondolkoz-
nék, tekintete letéved a háborgó Dunára, mely-
nek acélszerű vize lomhán folyik a kristá-
lyos jégtáblák között, azokat is czeplelve kidu-
dorodó bordáin.

A víz szólítja őt: „Gyere ide, itt jó lesz neked.”
Az öreg ember hallja a titokzatos szózatokat, és
újra lenéz a vízbe, mintha mondaná: „Hiszen

hozzád jöttem.” Tovább megy lassan, csendesen,
szétnéz, nem látja-e valaki. A hidon kevesen
járnak s az esthomály kibontja szürke köntösét.
Habozik még, vagy talán nem is habozik, csak
beljebb megy a hid közepe felé. Talán végig
czikázik elméjében egész multja a gyermekkor
rettentő emlékeitől egészen eddig a retentő pil-
lanatig, talán suttogja magában: „Oh, öreg daj-
kám, minnek is mentettél meg engem a gyilkoló
oláhoktól, azóta már fű volnék, virág volnék,
vagy rög volnék a zalatnai határban.” De meg-
lehet, hogy semmi se czikázik át elméjében,

hogy ez az elme már elborult, hogy ott éj van,
fekete üres éj, szív, lélek, minden üres és csak
egy végső ösztön, egy végső tépelődés teng még
bennök: megszűnni gyorsan és örökre. S ezzel
átveti magát a korlátokon, összeesapnak a hul-
lámok és eltűnik gyorsan örökre.

E két vonalat húzzuk meg a Lukács Béla éle-
tében. Az, a mi közből esik, az az ő karrierje. Szép,
sötét ragyogó karrier. A pártvezetők ott lesznek
felsorolva a hivatalok, melyeket viselt, a czimek,
rendjelek, melyeket a király adott neki; a
nekrológokban meg lesznek említve az alkotásai



LUKÁCS BÉLA.

Morelli Gusztáv tanár metazete



Koller utódai fényképe után.

LUKÁCS BÉLA CSALÁDJÁVAL.

munkái, melyekre erejét áldozta, a hid is, a melyről leugrott, meg a Vaskapu is, a hova a Duna elindult vele, mikor bele temetkezett.

Szóval megírta mindent, mindent, a mit tett, a mit elért, harmincz és néhány év alatt, de a rideg valóság abban a két határozólőpben rejlik, a melyeket mi letűztünk. Az ifjú, a ki jön az Erdélyből ide vezető úton pályáját befutni, a kinek a lelke gazdag, tele van madárdallal, virágillattal, lángoló honszeretettel, lükettett tettegygyal, és azután a mogorva férfi a hidon, a kinek szíve, lelke, elméje üres, a ki most átlép a hid korlátján.

S az ember megdöbbenve kérdi:

Ki fosztotta ki ezt a derek, hasznos, rokon-szenves utast mindenéből?

Hát a nagy emberevő a Politika.

*

A Lukács Béla élete kezdetére mindjárt egy sötét tragédia árnya borúl. Szüleit, őt bátyját az 1848-iki oláh lázadás alatt legvilkölték abban a nagy mézszárlásban, melyben Zalatnához közel 800 magyar lelte halálát. A legkisebb gyermek, Béla megsebesült fején, de oláh dajkája megmentette. A csodálatosan megmenekült kis árva később rokonai s jóakarói gondjai alatt Gyula-Fehérvárt nevelkedett, iskolai tanulmányainak első részét is ott végezte, aztán a hatvanas évek közepén Pestre jött, s itt az egyetemen iratkozott be jogi tanulmányokra. Már említett szépirodalmi működésén kívül még jogász korában politikai irodalommal, nemzetgazdasági és pénzügyi tudományokkal, majd pedig mint egyéves önkényes, katonai tanulmányokkal kezdett foglalkozni. Ismeretét, itéletét, eleven tollát több évig mint hírlapíró érvényesítette. Rendes belső dolgozóvá lett 1868-ik évben a balközép egyik lapjának, a «Hazánk»-nak, majd pedig a Jókai szerkesztette «Hon»-nak, később a «Közvélemény» című politikai napilapot szerkesztette. Mikor később hivatalba lépett (az állami számvéviszéknek, aztán a pénzügyminiszteriumnál), irodalmi munkássága nemcsak hogy nem szakadt meg, de növekedett. «Az 1848/9-iki pénzügy» ezim kiadott füzeté becses adat a szabadságharc történetéhez.

1876-ban «Ausztria és Magyarország pénzügyi és adórendszere», 1879-ben «Horvát-

Szlavonországgal fennálló pénzügyi viszonyunk», 1880-ban «A posta- és távirada-intézmény tíz évi fejlődése», 1882-ben «Az osztrák-magyar bank», utána «Románia államháztartása» című munkái jelentek meg. Követtek ezeket 1884-ben az Akadémia könyvkiadó-vállalatában megjelent terjedelmes és biztos tájékozottsággal írt államtudományi műve «Államháztartás és adózás Franciaországban.» Ezek a jeles művek az akadémiai tagságot is megszerezték számára.

1872-ben, a legfőbb állami számvéviszék elnökének, Gajzágó Salamonnak — ki ifjú éveiben szintén szépirodalmi író volt Sali Bánk név alatt — leányát, Fatimét vette feleségül. E házasságból három gyermek származott: egy fiú, ki most a Terézánium növendéke, és két leányka.

Házassága után hosszabb külföldi útát tett. Visszatértekor Szamos-Ujvár képviselőjévé választotta s ettől fogva már mozgalmas és emelkedő a pályája. A parlamentben nem mint szónok tűnt fel, noha minden felszólalásában tiszta felfogás, alapos ismeret nyilatkozott, hanem a pénzügyi bizottságban mint szakember, higgadt elméjével, készségével. A jövő emberének tekintették őt is s egy másik fiatal erőt, Baross Gábort, kik 1875-ben együtt kerültek a parlamentbe s kiket egyetemi éveikből már barátság fűzött össze. Lukács ismeretét, melyeket a gyakorlatban is érvényesíteni tudott, több pénzügyi intézet vette igénybe, Baross Gábort pedig államtitkárnak nevezték ki a kereskedelmi miniszteriumba. A kereskedelmi és közlekedési politikának nagy reformjai indultak meg épen ekkor; Baross, mint államtitkár az államvasutak igazgatásának reformját erősen kezdte el s 1886 elején az újja szervezett igazgatóság elnökévé az ő javaslatára Lukács Béla hivatott meg. Nem sok idő múlva Baross miniszter lett, s azonnal Lukácsot vette maga mellé államtitkárnak. Miniszter és államtitkárja rendkívüli munkabírással folytatták a megkezdett reformokat. A posta, táviró intézménye, a vasút mind az igazgatásban, mind a forgalom szolgáltatásban, gyorsan tökéletesedett. Ma az egész mivelt világ elismeri mintaszerűségüket.

Baross örökebe 1892-ben Lukács Béla lépett. Bízalommal fogadták, mert tudták, mit és mennyit végzett Barossal és mert mindenki óhajtott, hogy a megkezdett kereskedelmi és közlekedési politika tovább haladjon azon az úton, a mely oly helyesnek bizonyult. Mikor a Wekerle-miniszterium visszavonult, Lukács is

megvált tárcájától. De pihenője nem sokáig tartott, a párisi kiállításra kellett előkészítenie Magyarország méltó megjelenését.

A párisi kiállítás magyar osztályának sikeréről sokat olvashattunk a múlt évben. Pontos időre elkészült, rend, izlés uralkodott benne. A magyar kormánybiztos és hivatalának működését mindenki dicsérte. Egyik tisztviselő ellen valaki névtelenül vádat emelt, arról is kiderült, hogy alaptalan vád volt. De Lukács Bélát ez az eset azóta folyton nyugtalanította. A kiállításra megszavazott költségeknél a szállítások, a berendezkedések félmillió koronával többet emésztettek föl, ezt az országgyűlés pótlólag megszavazta. A kormánybiztos személyi kiadásaira, a képvisleti költségekre kiszabott összeg jelentékeny részét el sem költötte. A kormány a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a pénzügyi bizottságban Lukács kormánybiztos intézkedéseiről és a feltűnő eredményről, melyet politikai és minden tekintetben megszerzett kiállításunknak. Lukács Béla szervezőtőre azonban nagyon hatott a feladatával járó sok gond és munka. Idegességét, nyugtalanságát már a nyáron észrevettük. A kiállításnak egyik francia főbiztosa, ki Lukács Bélával barátságban élt, most azt beszéli, hogy augusztusban a magyar kormánybiztos tulságos aggodalmakkal feltette a kiállított műkincseket s gyakran éjjel is szemlét tartott a magyar pavilonban.

A múlt nyár folytán hazajött pihenni erdélyi birtokára, de csakhamar, szabadság-ideje letelte előtt, ismét visszatért Párisba, és tovább folytatta kormánybiztosi teendőit. Feltűnő volt azonban, hogy a kiállítás berekesztését meg sem várva, hazajött végelegesen, szinte rögtönözve, úgy hogy a kormánybiztosi hivatal sem készítette elő elutazására. Leverten, kedvetlenül érkezett haza családjához, s maga kívánta, hogy orvosi ápolás alá vegyék. A budai hegyek közt, Pomáz mellett van egy szép kis telep, Margittiget. Oda ment dr. Martin intézetébe, erdők közé. Az orvosok, a kik megvizsgálták, idegbajosnak találták. Az intézetben teljes szabadságot élvezett, távozható, mikor akart. Neje hetenként többször meglátogatta, ismerősei, barátai gyakran fölkeresték, alkikkal szívesen elbeszélgetett. Farkasony előtt családja körébe tért s az ünnepeket budai akásán töltötte.

Új-évkor megint visszatért az intézetbe, s az orvos szomorún tapasztalta, hogy már enyhülni látszott baja megújult. Folyton attól félt, hogy családját veszedelmes éri. Január 7-ikén látni akarta családját, dr. Martin vele jött Budapestre s délben érkeztek a budai várban levő lakására, megbeszélvén, hogy est 6 órakor együtt térnek vissza Margittigetre a szent-andrei vasutal. Neje semmi feltűnőt nem vett észre rajta. De lehagolt volt most is. Ebéd után azt mondta, hogy elmegy és vesz egy meleg sapkát, mert a hegyek közt hideg van, s fázik a feje. Felesége vele akart menni, de Lukács ellenkezett s végre is maga távozott. Kezet csókolott feleségének, s azt mondta neki: «Úgy-e nem haragszol rám, hogy annyi bajod van velem?» Csak később vették észre, hogy értékes tárgyait kirakta zsebéből s íróasztala egyik zugába rejtette el. Hat óra előtt eljött az orvos, de Lukács nem tért vissza. Otthon már aggodták hosszas elmaradásán, most már telefonon is kérdezősködtek utána azokon a helyeken, a hol meg szokott fordulni: a szabadelvű párt körében, s a kaszinókban. Mály Sándor pénzügyminiszteri tanácsos, hogy



Solyom Jenőné amateur fényképe.

LUKÁCS BÉLA ZALATNAI HÁZA.

az aggodó családot megnyugtassa, a rendőrségre hajtattott, ott tudta meg, mi történt.

Délután kevéssel öt óra után egy úri ember a Ferencz-József-hídról a Dunába vetette magát. A kemény hidegben is a Duna ezen részén csak kevés jég úszott, mert a hidakon felül a jégzajlás megakadt. A hídról, a partról látták a szürke homályosságban, hogy az ember felvetődött, s bele akadt egy jégtáblába. Két tűzoltó csónakkal sietett mentésére, de a parti jég közt nehezen bírtak behatolni. Végre elérték, kötelet kötöttek derekára, kivonszolták a vízből, kivittek a partra. Az élet utolsó szikrája már akkor kialudt belőle. Elvitték a halottasházba, ott ismerték föl, hogy Lukács Béla.

A megrendítő eset rendkívüli megilletődést keltett s a részvénytulajdonosok sűrűn jöttek a mélyen sujtott özvegyhez. Ő Felsége a király a kabinetiroda útján szintén kifejezte részvétét. Továbbá a miniszterek, kik közül az egyik többek közt ezt írja: «A kötelesség teljesítés mintaképe volt utolsó lehetősége, a legnagyobb becsületességgel.» Aztán közéletünk jelesei, számos közintézet, városi hatóságok, stb. mind siettek nemcsak részvétüknek, hanem az elhunyt iránt érzett tiszteletüknek, nagyrabecsülésüknek is kifejezést adni.

*

Pár érdekes jellemvonást és epizódot közlünk még itt, melyek adatait egy, a boldogulttal közlelbi viszonyban állott politikustól vesszük:

Lukács Béla szokásaiban egyszerű ember volt. Gondolkozásában és mozdulataiban lassú, megdondó...

A keleti ember teljes benyomását nyújtotta. Különb törököt nálánál még kigondolni se lehet.

Vontatottan beszélt, de világosan; nehezen kapcsolta össze az egy eszmélánczhoz tartozó fogalmakat, de ha egyszer összekapcsolta s valamely véleményt leszűrt azokból, az aztán megállta a helyét a logika ítélőszéké előtt.

Várlakta természetesen phlegmatikus volt, az alaphangulata vidám. Senki sem látszott a parlamenti küzdelmekben nálánál megelégedettebbnek. Az egyetlen ember volt, a ki se nem panaszkodott, se nem dicsekedett, se nem várt válságokat vagy fordulatokat. Csöndes rezignálással vette bukását is a kereskedelmi miniszterségről, mintha annak úgy kellett volna lennie, és még abban sem télt öröme, ha a társaságokban, a hol megjelent, esetleg az utódját gáncsolták, — pedig ez az exminiszterek egyetlen nagy élvezete.

Lukács Béla fatalista volt a szó legszorosabb értelmében. A fátum és csak a fátum. A végzetben hitt. Gyakran mondogatta valamely eseményről, vállalt vonva fölőtte: «Így volt megírva.» És a mi meg van írva, az ellen hiába kapál és rúg az ember.

A munkának valóságos rabja volt, minden kis feladatát olyan körültekintéssel és komolysággal csinált, mintha az ország sorsa függne tőle. Egyetlen nagyobb öröme családja képezte; különösen fiáról, Simonról szeretett beszélgetni, ilyenkor bőszavú lett s nem egyszer mondá: — Hát mégis csak megvan Lukács Simon.

Az apja volt Lukács Simon, a kit megöltek az oláhok. Ez egyszerű szavak mögé bújtak el gondolatainak tömegei. Elgondolta, hogy mikor a fia Zalatnára megy, megint csak hallani fogják a parasztok a Lukács Simon nevét. Úgy úgy, megint csak Simon új fog lakni és parancsolni a renovált ősi épületben.

Külsőségekre nem adott semmit, nagy képet nem vágott, hivatalai, méltóságai el nem szédítették, változatlan maradt és mindig ragaszkodott régi barátaihoz.

Mikor Baross halála után öt szolítá fel miniszternek Szapáry Gyula gróf, együtt utaztak el Ischlbe, hogy az esküt a király kezeibe letegye.

Az esküt letette egy délelőtt, s a király ebédre hívta meg a két minisztert.

Odakünn ijedten mondta Lukács Szapárynak: — Az ebédre, ugy-e bár, frakkban kell megjeleni?

— Természetesen.

— De nekem nincsen frakkom, — szölt az új miniszter megdöbbenve.

Szapáry gróf maga is felforrtant:

— De hát mért nem hoztál frakkot?

— Mert otthon sines. A mi volt, már elkopott.

— Édes barátom, hiszen tudtad a dolgokat, — desperált Szapáry, — vagy csináltatnod kellett volna új frakkot, vagy el nem fogadni a miniszterséget.

— Hát nem tudtam, hogy ti nem minisztert akartok, hanem frakkot.

— Jó, jó, csak humorizálj, de már most hogy jössz az ebédre?

Tanakodtak, hogyan lehetne hamarjában frakkot szerezni. Futakyt is belevonták a tanácskozásba, mire aztán Futakyt kocsiába ült Lukácsal s fölkeresték az ischli szababoltokat. De biz ott nem volt frakk kapható. Búsán tért vissza Lukács Béla a hotelbe, hogy már most mitévő legyen. El nem menni az ebédre lehetetlen, — elmenni pedig frakk nélkül szintén lehetetlen. Hiszen jöhetne közbe váratlan rosszüllét, de akkor meg nem utazhatik el az esti vonattal, holott okvetlenül vissza kell utazniok Bécsbe, valami tanácskozásra.

Végre Szapáry gondolt ki valamit (de nem clausulát).

— Nini, Futakyt, nincs magának frakkja?

— Hogy ne volna frakkja egy Futakynak! — jegyzé meg Futakyt.

— Hátha jó volna neked Béla?

Futakyt a fejét csóválja, gyanusan nézegette a Lukács termetét, de mindegy, Futakyt szolgálatkész s egy-két percz múlva előhossa a világ egyik legegészségsabb frakkját.

Lukács dörmögött, szabadkozott, de azért csak kezdte próbálni. A frakk persze szűk volt, kivált a vállban, az újjaknál, hanem mit nem tesz a nagy igyekezet, a miniszterelnök jobbról, Futakyt pedig balról segédkezett s valóságosan úgy erőszakolták izmos tagjaira, hogy a szűk keztyűt szokás federweiss-al, massage-zsal.

— No, fölmenni csak fölment, de már most azt ember többé le nem huzza!

A frakknak azonkívül is sok hibája volt. Futakyt karcsubb volt és hosszabb dereku, de hát a legnagyobb baja az volt, hogy az új miniszter nem mozdíthatta benne a kezeit, mert nyilvánvaló volt, hogy a mint az ebédnél ki nyújtja a kezét, beáll a repedés közeli eshetősége



AZ «EGY EL NEM MONDOTT TÖRTÉNET» CÍMŰ ELBESZÉLÉSHEZ.

Lukács Béla tehát megjelent az ebédén, a hol csak négyen ültek az asztalnál: a király, Szapáry, Lukács és egy udvari káplán, a ki festelenül, otthoniasan vitte a társalgást az egész ebéd alatt.

Lukács Béla ott ült, csendesen mosolyogva, mint egy pánczéba szorított ember, de a kezeit nem bírta mozdítani, tehát nem evett, nem ivott.

A királynak feltűnt a dolog.

— Ön semmit sem eszik, — szölt, — csak nem beteg?

— De igenis fölség, rosszúl érzem magam és egy csepp étvágyam sines.

Lukács Béla sokszor emlegette ezt a kis mulatságos epizódot és nagy kedvteliséssel tette hozzá:

— Egész miniszterségem alatt csak ez egyszer mondtam valótlan a királynak. Azt is a Futakyt frakkja miatt.

EGY EL NEM MONDOTT TÖRTÉNET.*

Elbeszélés.

Iria Thomas Bailey Aldrich. — Angolból ford. S. A.

Az éjszaka telve volt a nedves levegőben lecsapódott virágillattal, a kert tulsó oldalán, egy pavillon alatt játszott a zene, a falombok alatt száz és száz színes lámpa ragyogott. A hold föl-kelt már, a faágak fekete árnyékokat vetettek az aszfalt gyalogjáró egyes nyílt helyeire, mely jobbra-balra szökőkutakhoz, kávéházakhoz és rejtett zugokhoz vezetett. Itt gyűlekszik a nap hősege után Budapest előkelő társasága egy-két órai pihenésre, egy kis fagyaltat, friss levegőre. Alig van olyan nemzete a világnak, mely nyári időben hozzá ne járulna viseletével, vagy valami más sajátossággal a festői tömkeleg élénkítéséhez.

Alig tizenkét lépésnyire a kis vasasztaltól, a melynél ültem, folyt a Duna, csaknem szorosan a part mellett. Ezen a helyen a víz sodra igen erős, óránként öt-hat mérföldnyi sebességgel. A tavaszi áradások, táplálva a Gellérthegyről lefolyó hótól és esőtől, azt hiszem, nem egyszer teszik próbára a karcsu hidak pilléreit, melyek-

* Ez a kis elbeszélés a «Scribner's Magazine» című amerikai havi folyóirat egyik legutóbbi számában jelent meg. Ránk nézve különösen az teszi érdekessé, hogy az amerikai író a magyar fővárost választotta elbeszélése színhelyéül a leírásából, bár nem egészen híven írja le a vi-szonyokat, kilátást, hogy valamennyire csakugyan ismeri Budapestet. Az elbeszéléshez tartozó illusztráció, melyet Jules Guérin, francia származású amerikai festőművész készített, — a Gellérthegy s a budai part jól, a valósághoz híven van lerajzolva, a pesti partra azonban már nem emlékezett oly pontosan a rajzoló. Az itt lerajzolt s az elbeszélésben is említett kávéház valószínűleg a virágó előtti dunaparti kiosk.



HALOTTAK A SPIONSKOPI CSATA UTÁN.

nek hosszú láncban elnyúló lámpái most a vízben tükröződtek. Rekkendő nyári éjszaka volt, a gyöngye szellő alig bírta megrezgetni a leveleket a fák tetején; néha-néha egy hűvös lehellet jött a víz felől. A sétálók tömege a zenekar emelvénye körül csoportosult; a szó szoros értelmében egyedül ültem ott, hallgatva a Strauss-keringő hangjait s benépesítve a szemben levő hegyek tetőit turbános hordákkal, melyek ezt a helyet 1526-ban elfoglalták. Az ég felé emelkedve egy rongált citadella állott, nem törődve többé a kanyargós szürke várossal, mely mintegy oltalomért küszört fel hozzá: egy órszem, a mely elaludt nemzedékek nemzedékeivel ezelőtt. Időnként egy kis oszónak siklott keresztül a holdfény széles fényoszalagján, mely a vízen feküdt s aztán eltűnt.

Hirtelen egy alak, egy leánynak karsu alakja suhant el mellettem, oly közel, hogy megéreztem a szelet, melyet kétfelé lebegő köpenye csapott. Egy pillanattal később belevetette magát a Dunába. A víz sodra, mely a kőparthoz szorította a testét, lesodorta vagy husz-harmincz ölnyire a folyón lefelé, mielőtt felugorhattam volna. Ugyanekkor egy rendőr, a ki mintha a földből nőtt volna ki egy akácfa árnyában, fölé hajolt az alacsony kőpartnak s megragadta a leány szoknyáját, a mely még nem merült a víz alá. Egy pillanattal később még két más rendőr



EGY RÓMBA-LÖVÉS ÁLDOZATAI.

is jött oda s a leányt kiemelték a vízből. Eszméletlenül feküdt ott a gyepon.

Nem volt több tizenhöz-tizenkilenc évesnél. Nagyon szép volt, azokkal a telt, finom vonásokkal, melyek a szláv nőket — még a paraszt nőket is — jellemzik. Fekete haja összeesapzottan lógott nyakába, az arcába, melynek sápadtságát csak növelte sötét szemöldöke. Egyik, félig meztelen vállán, a mely valószínűleg hozzáért a kőparthoz, seb volt. Ruhája valami lágy fehér szövethől készült, egyszerű, de a legújabb divat szerinti. Nyakára keskeny piros szalag volt kötve, jobb keze egyik ujján gyűrű csillogott, benne egyetlen drágakő. Egyéb pipereinek nyoma se volt rajta. A leány ruhájának egyszerűsége miatt nem igen lehetett kitalálni, melyik társadalmi osztályból való. Lehetett valami úri hölgy szobalánya, de lehetett hercegnő is. A szépség nem ismer osztálykülönbséget.

Ajkai szintelenek voltak. Kissé ki voltak nyitva, mintha mosolygott volna aléltágában. Ha ugyan aléltág volt. De nem lehetett-e a halál? Ez alig volt valószínű az adott körülmények között; ámbár a szív gépezete oly finom és bonyolult, hogy könnyebb rázkódás is megállíthatja, mint a melynek ő kitéve volt. Arczsal lefelé úszott a vízben s ezért némi időbe került, míg a testet kiemelték a vízből. Mégis alig öt perc telt el a kétségbeesett tett és a mentés között.



BOER ÁGYÚ.

A DÉLAFRIKAI HÁBORUBÓL. — Eredeti transzáli fényképek után.

Ezalatt egy csoport ember gyülekezett ott össze. Volt sok hadonászás, sok ide-oda beszéd francziául és magyarul, a melynek jelentését nem tudtam megérteni, csak épen annyit, hogy a jelenlevők egyike igazolta a leány személyazonosságát, — egy pápaszemes, jelentéktelen öreg emberke, a kin nem látszott meg, hogy valami nagyon megdöbbentette volna, a mi történt, de annál inkább meglátszott rajta, hogy teljes tudatában van e pillanatban személye fontosságának. Később megértettem azt is, hogy a jó ember tévedt s visszasülyedt a semmiségbe, a melyből előbukkant.

A kíváncsiak tömege nőttön nőtt, — a látványosságnak valami sajátos varázsa által oda vonva. Az öngyilkosságnak egyik büntetése, melyről elkövetője nem is szokott álmodni, az, hogy látványossággá válik.

A tömeg tiszteletteljesen útát nyitott egy újon jött férfinak, az orvos közeledtével. A vizsgálat, melyet az öngyilkoson végzett, természetesen csak fölületes volt és ideiglenes természetű. Mikor elkészült vele, föllállott térdelő helyzetéből s szó nélkül egy zsebkendőt terített a leány addig földetlen arcára. A finom vászon hozzátapadt a nedves arcához s olyan volt, mint egy fehér maszk. Az orvos röviden kikérdezte a három rendőrt, néhány jegyzetet írt a könyvecskéjébe és eltávozott. Csekély távolságra onnan egy csoport gyermek állott habozva, küzködve a kíváncsisággal és féltékenységgel, készen minden

pillanatban széjjel rebbenni, mint egy csapat veréb.

Az orvos távozása jeladás volt a terefere megújulására, a melybe most egy rendőrtiszt is beleelegyedett, sebtiben jegyzeteket vetve kis könyvébe. Ezután kínos hallgatás következett. Mindenki várt. Majd négy ember egy hordágyat hozott s a leányt ráfektették; — olyan volt, mint egy márványalak egy középkori síron. Így vitték el.

Alig tűnt el a kíséret a főúton, midőn egy úr, szemmel láthatóan valami előkelő személyiség, sietett arra az ellenkező irányból, mögötte libériás inas. Megtudván, merre vitték az öngyilkost, utánuk siettek.

A tömeg ép oly gyorsan széteszlott, mint a hogy összeesdült, és én visszamentem a helyemre a fa alá. A folyó tovább hömpölygött a holdvilágban, zenehangok s a távolságtól tompított vidám beszélgetés hallatszott a bokrok mögül. A kávéházak kezdtek kiürülni, gazdagon öltözött urak és hölgyek sétálgattak lassan erre-arra. Semmi sem változott a környezetben fél óra óta, a tündéresz színpadi kellékek ugyanazok voltak. A tragédia nyomain teljesen eltűntek, — olyan volt, mint egy álom, melyre csak homályosan emlékszünk, ha fölébredünk. Képzhettem-e ilyen dolgot, a mikor elszundikálva ültem széken, előttem az érintetlen fagyalt-



BOEROK LADYSMITH ELŐTT.



AZ ANGLOK ELFOGLALJÁK KRÜGER HÁZÁT PRETORIÁBAN.

valami varázslat útján újra meg akart volna történni. A mint ott ültem, szinte vártam, hogy egy karsú női alak elsuhanjon mellettem.

Nagyon rövid ideig maradtam ezuttal Budapestén, csak egy hosszú keleti utazásomat szaktítottam félbe, hogy másnap délután folytassam.

A mint a vasúti pályaudvar felé kocsikáztam, a nagy forgalmú utcán valami torlódás támadt és meg kellett állanom. Jobb felé nézve egy úri hintót láttam beékelve egy sereg más kocsik közé. A kocsis és inas aranyos rojtjai tűntek föl nekem először, azután a kocsiban ülőkre esett a szemem, egy hölgyre meg egy úrra. Ott is maradt a tekintetem lekötve. Ez az a hölgy, a kit én is segítettam a vízből kihúzni! A mellette ülő úr és a bakon az inas az a két férfi, a kik a kertbe siettek azon este, a test elszállítása után. Ha ezeket nem látom, nem hittem volna szememnek. Mind a három személyben nem tévedhettem.

Ó volt, — sápadtan, a milyenül emlékeztem rá, de most az előkelőség bizonyos fénykörében, a mi előbbi állapotában nem volt meg rajta. Egyszerűen volt öltözve, mint akkor, — de most gyémántok szikráztak a karján, a mint parancsoló mozdulattal fölemelte a kezét a mögötte levő kocsis kocsisa felé. Ugy képzeltem, ebben a mozdulatban volt valami jellemző.

Csak egy pillanat volt a megfigyelésre.

tal? Csak egy kézzelfogható nyoma maradt: a letaposott gyepon ott, a hol a test feküdt, s a vízzel befecskendezett kerítés.

Másnap reggel kerestem az újságokban, már legalább a francia nyelvűekben, van-e bennük valami a tegnapi eseményről, de nem találtam semmit. Bizonyos megnyugvásomra volt, hogy nem tudtam meg többet, mint a mennyit láttam. Talán az a homályos dráma, melyet így úgy összeillesztett képzeletem, jobb, mint a valóság volna. Egy részlet a kegyetlen valóságból talán elrontotta volna a finomabb árnyalatokat. Mégis, az egésznek rejtelmessége izgatott és velem maradt a tengeren túl is.

A következő hónapokban a történetek elenyésztek emlékezetemből s valószínűleg sohasem is bontakoztak volna ki a félig elfelejtett dolgok tömegéből, ha a véletlen nem hozott volna megint a magyar fővárosba. A mint a keleti expressz-vonat közeledett Budapesthez, annak a leányának az emléke, a ki két év előtt belevetette magát a vízbe, hirtelen eszembe jutott és meg is maradt benne.

Ez este, ebéd után közéjük keveredtem a sétálókhoz. A kis vasasztal a hársfa alatt, a hozzá támasztott zöldre festett székekkel együtt ugyanazon a helyen volt még, akárcsak mintha rám várt volna az egész idő alatt. A katonazene a régi végtelen keringőt játszotta, ugyanaz a pincesz hozta a fagyaltot, mintha csak ugyanaz a fagyalt is lett volna, melyet két év előtt érintetlenül ott hagytam. A mi akkor történt, mintha



BOER ELŐRSŐK.

A DÉLAFRIKAI HÁBORUBÓL. — Eredeti transzáli fényképek után.



KRÜGER PRETORIAI HÁZA VERANDÁJÁN.

A DÉL-AFRIKAI HÁBORÚBÓL.

A hintó eltűnt, egy újabb rejtelmet hagyva hátra bennem.

Bonyolultabb drámáról volt itt szó, mint a hogy én képeztettem kiszíneztem két év előtt. Akkor beértem azzal a szegényes bonyodalommal, hogy valami szegény leány, kit elhagyott a szeretője. De most? A darab nem oly egyszerű már. Finomabbak a motívumai, a cselekvénye.

Ezek ketten nyilvánvalóan magasrangú személyek. A hintó ajtaján ezimer volt. De kicsodák? Atya és lánya, vagy férj és feleség, vagy úrhölgy és imádója? Mi lehet a történetük? Nem tudhatam. Egy pillantást vettem e két élet könyvének egyik lapjára, aztán a könyvet betették s rám nézve elzárták örökre.

Ez a becsukott könyv! Külön állványon sötétlik könyvtáramban, elolvasatlanul, felnyit-hatatlanul. És néha olyan hangulatban vagyok, hogy valósággal kinox ez a sejtett regény. Sok híres regényt olvastam már, de egyik sem volt rám felényi hatással sem, mint ez az el nem mondott történet.

PROLÓG.

A SÁTORALJA-UJHELYI SZÍNHÁZ MEGNYITÁSÁRA.

Irita Bartók Lajos.

Bástyát emeltél rég a szabadságnak,
Rákóczy, Kossuth, Kazinczy fia!
Ma templomot szentelsz magyar műzsdának,
Hol örök lángnak kell lobognia.
Zendüljön újra a Sátorhegy orma,
Tokaj tűzével csengjen tölt kehely:
Élsz még, magyar, sohsem léssz eltiporva,
Szíved, karod kász, hogy fegyverre kelj!

A zászlót mindig elsőnek tűzéd ki,
Nem téged hítt: te híttad a hazát!
Vezér vagy, Zemplén! Ha hont kelle védni:
Magad áldozva te oltalmazád.
Sasoknak fészke voltál hajdanában,
S szárnnyuk ma sem tört, napba néz szemök:
Az égre törnek bős viharasatában,
Villám s dicsfényben kell fűgvedniök!

Hol a veszély most? mind oda rohantok;
Hol út hazánkon ellensége rést?
Hajh, önkéblünkben a baj, mely megrontott:
Irtuk ki a közönyt és tespedést!
Pánczélt tehát, ha köböl és ha fából,
S bár pusztá földből: várat, templomot
A nemzet szellemének! — és faláról
Ez ige legyen, mely reánk ragyog:

„Jaj a nemzetnek, mely hűtlen hitéhez
És megtagadja múltja Istenét!
Hűtlen magához az, hűtlen híréhez,
Atyái szent emléket dűlja szét!
Oltárt emelj hát nékik áldozásra,
S örök szent lángját táplálja szíved!
A mint emlékszel a hon nagy múltjára:
Csak úgy lesz, nép, a nagy jövő tied!”

Az Ige fest lón: bujdosó vitézek
Mentsváraként a szellem vára áll,
Holott hazát lel hontalan művészet,
Órtornyot hős fajunk csatáinál.
Fenkölt magaslatáról zeng a szózat,
Költőé a szó, művésze a hang, —
Int szentírás-ként; mint tárogatónak,
Buzdít szava, s riaszt, mint vészharang.

Fel, fel, riadj, nagy ósók nemzedéke,
A Tisza partin kelj fel, ősi nép!
Ha romlás dúlt fönn, a haza szívébe:
Te zendülél fel, hogy megmentsd, vidék!
Elszánt vezérek és próféta lelkek
Innen ölék a zsarnok idegent,
Rákóczyak és Kossuthok vezettek,
Most szent Kazinczy lelke vezetend!

Esküdjetez dicső nevére néki,
Fölszentelvén e drága templomot.
Melyért ó lelkét híven lehélé ki:
Magyar nyelv s szellem, mely itt élni fog!
S bár sárból verve légy, mint fecskéfések:
Első színház te léssz, a nemzeti,
Mert a színházat nagygyá a művészet,
S nem a lopott fény, czifra máz teszi!

HAZASZERETET.

Csodálattal tölt el engem a természet,
Bár nem minden évszak vonzza lelkemet:
Búra hangol a tél sívó pusztasága,
És öröme gyűjt a zengő kikelet;
Ámde még a tél is, ha itthon borúl rám,
Ídegen tavasznál kedvesebb nekem,
Mert én a hazámat, szép Magyarországot,
Az egész világnál jobban szeretem!

Nem csupán azért, mert itt ringott a bőlesöm
És porló apám esontja itt pihen;
Még mind ezeknél is valami erősebb,
Titkos erő köti ide a szívem!
Nincs annak neve, sem határolt lakása,
Észrevétlen árad mindenből felém:
Ott lappang a földben, virágban, folyóban,
Bérczek erdejében, rónák ligetén.

Ringathatták volna bölcsőmet akárhol,
Szépséges hazától bármi messzire:
Nyugtalan haszonnal csak ide vágyódnám
Az édes magyar föld vidékeire;
Miként a vad, mely rab anyától született
S igazi otthonát nem ismeri még,
De azért nyomban az erdőnek iramlík,
Szülő kretrecéből mihelyest kilép.

S pusztá véletlenből künn is pihenhetne,
Ídegen ég alatt, apám pora:
Fölkeresném őket, megsíratnám őket,
De ott fogni csak nem tudnának soha!
Húzhatna akárhogy a kegyelet szála:
Mit nekem ott az a parányi halom?



ATTASÉK EGY ANGOL HAJÓ FÜDÉLZETÉN.

Mikor a hazámból óriási bérczek
Integtetnek át a kéklő távolon!

Nem lehet, nem lehet elszakadnom innen!
Itt maradni: élet; távoznai: halál!
Inkább kell nekem a börtön magyar földje
Más ország kényelmes palotáinál!
Az én honszerelmem éber hold az égen,
Mit derűs napfényben látni sem lehet,
De mindegyre szebben tündököl, ha búsan
Alkonyodni kezd lent a mezők felett.

Nem csak a bőségben, nem csak az örömben
Szeretem, imádom ezt a földet én;
Talán még százszorta forróbban szeretném
Koldussága, gyásza setét idején!
Lehet akármiyen számalomra méltó,
Verheti búbiájál, szégyennel az ég:
Én halálomban is hű maradok hozzá,
A mint életemben hozzá hű valék!

Feláshatja majd a vándor szél poromat
S elfújhatja messze idegenbe ki,
Csak hiába lesz mind: kegyetlen haragja
Innen azt örökre nem száműzheti;
Mert a mint látom, hogy valamely másik szél
Hazám felé szállni készül csendesen:
Felkapok hátára s újból itthon termek
Szép Magyarországon, szülőföldemen!

Jakab Ödön.

KÉPEK A DÉL-AFRIKAI HARCZTÉRRŐL.

II.

A múlt számunkban bemutatott harcztéri vonatkozású képekhez alkalmunk van ismét néhányat csatolni Bornemissza Pál úr szívessege folytán, kinek ígéretét bírjuk, hogy még több érdekes adatot is fog lapunknak juttatni. Ő, — mint már említettük — sokáig lakott Dél-Afrikában, majd a háború alatt az angol vezérkar körében tartózkodván, bő alkalma nyílt becses és ritka érdekű tapasztalatok, észleletek szerzésére.

Mostani képeink a következők:

Kruger, pretoriai házában a verandáján. Ezt a képet egy ügyes svájci eredetű fényképező vette fel s aligha volt még valahol közölve. Az öreg elnök mellett veje, Eloff úr, a ki épen egy harcztéri jelentést olvas fel neki. Szemben velők Elofíne alakja, a háttérben pedig Botha fővezér látszik.

Másik kép Kruger házában külsőjét tünteti fel és pedig épen akkor felvéve, mikor a házat a győzedelmes angolok birtokukba veszik. Ez a birtokbavétel nagyon egyszerűen ment végbe. Az illető angol katonai hatóság ugyanis egy altisztól rendeletet küldött a házban levőknek, a melyben az volt megírva, hogy a ház mostantól fogva az angol kincstár tulajdona. De azért

az öreg elnöknek megengedték, hogy néhány rokonával együtt tovább is a házban maradjon, sőt őrséget is rendeltek oltalmára. A terrazon észre lehet venni a híres két fejez márvány oroszlan egyikét is, a melyeket annak idején a sokat emlegetett Barney Barnato ajándékozott volt Krugernek.

Külföldi katonai attasék csoportja, a mint a „Bavarian” hajón Natalba utaztak a Buller hadtestéhez. A csoport közepén az angol kormány megbízottja, Herbert ezredes áll, kinek feladata volt, hogy az attasék kényelméről gondoskodjék, a minek csakugyan kitűnően meg is felelt. Herbert Magyarországon is járt s mindig nagy elismeréssel nyilatkozott nemzetünk felől. Jobbra tőle első a francia attasé D'Amade gróf, második a kedélyes orosz Sthakovics, harmadik az olasz Gentilini őrnagy. Balra az angol ezredestől első a német báró Lüttwitz, azután az osztrák-magyar közöshadseregbeli kapitány, a kitűnő képzettségű Tremmel, végül az amerikai Slocum őrnagy.

Az attaséknak kitűnő dolguk volt a táborban. Az angolok is mindent elkövettek, hogy kellemessé tegyék nekik a helyzetet s nem csak ellátásban, de mulatságokban sem volt hiány. Különben maguk az attasék is nagybórra gazdag urak voltak, a kiknek módjukban állt minden szükségességet megszerezni.

Egy pár ágyú-képet is látunk. Az egyiknek két nagy angol ostromágyú van feltüntetve Kimberleyben, a mint a vasúton épen megérkeztek. Ott áll mellettük Rhodes Cecil is, a véres háború fő okozója. A másik képen a boerok vonatnak át vízen egy nagy ágyút, a melyik elébe 32 ökröt fogtak.

Nagy meglepetés volt az angolokra, hogy a boer ágyúk sokkal jobbaknak bizonyultak, mint az övéik, s nemesak hordásra nézve, hanem szállítás, felállítás és kezelés tekintetében is a francia gyártmányú boer ágyúk messze felülhaladtak a legjobb angol készítményeket. Ugyanez mondható a bombákról is. A boer bomba majd mindig felrobbant, holott angol bombát számtalant lehetett a csataterén olyat t látni, a melyik teljes épségében hevert ott, a hova lecsapódott.

Ladysmith ostroma idejéből is közölhetünk két képet. Az egyik egy elfoglalt angol állás, — mutatja az ott heverő katonák hulláit. Most a boerok nyomulnak ott elő, a sajátságos sziklatömbök közt az ellenség golyói elől védelmet keresve.

Általában ennek a háborúnak egyik fő jellemvonása az, hogy a természetes védelmet mindkét fél, de különösen a boerok nagyon felhasználják s ennek tulajdonítható, hogy a tömerdek előtt töltény s tökéletes fegyverek használatát mellett is, aránylag kevesen estek el. Különösen a boerok közül, kik csak a legkritább esetben mentek rohamra, míg az angolok vesztesége hasonlíthatatlanul nagyobb, mert ők gyakrabban intéztek szuronyrohamot.

Kitűnően sikerült fényképi főlvetel az, a mely egy boer előőrsöt ábrázol Ladysmith alatt. Két közboer vigyáz ott az angol erődök felé, sátoruk nyílása előtt üldögélve. S maga ez a sátor igen jellemző a boerok egyszerűségére s gyakorlati érzékére, a miben megint vonatkozást láthatunk a régi magyarok hadviselésére. Öseink ugyanis, a mint megették a ló vagy ökr húsát, a bőrt tömlőnek fűjták fel, hogy azokon a folyókon átkelhesse nek, a boerok pedig a bőrt szintén felhasználják, csakhogy sátoroknak. Az alap gondolat egy: tömlőt vagy sátrat nem huzakolnak szekereken, nem növelik azzal a hadi podgyaszt, nem nehezítik a mozgékonyaságot, hanem elhajítják a maga lábán oda, a hova kell. Egy csapásra két légy.

Bőrsátorok való különben kerül most Dél-Afrikában elég. A boerok a maguk részéről mindig gondoskodnak róla, az angol sereg pedig havonként 6—8000 lovat veszít!

Két képként a háború borzalmait tárja fel. Mindjárt a spions-köpi híres csata után vette ezeket fel egy Webster nevű ügyes és merész amerikai fényképező, ki a boerok táborával járt-kelt.

Az egyik képen nyolcz elesett angol hever egy csomóban; ezeket nyilván egy felrobbant bomba ölte halomra. A másikon szép sorjában fekszenek a halottak, mintha csak úgy volnának oda rakva. Egy vívő-árokban voltak e szegény em-



A DÉL-AFRIKAI HÁBORÚBÓL. — ÁGYU-SZÁLLÍTÁS VÍZEN ÁT.

berek meghúzóda, de hiába, a boer golyók ott is rájuk akadtak.

Jobban megsemmélté ezen hullákat, akadunk biz azok közt kifordított zsebűkre, s meztelbasokra is. Jele, hogy itt a boerok már megfordultak s a mi jó volt, hát nem igen hagyták ott, hogy a föld emessze el hasztalanul. Az angolok ilyesmit nem igen szoktak tenni, de viszont dühükben a boer hullákat nem egyszer megsemméltették.

Hiába, háború: háború, midőn még a legjobb ember is megvadul. Még dum-dum golyókat is használtak biz ott elvértve, angolok, boerok egyaránt, ámbár hát tagadták...

De vigasztalásul szolgálhat azért minden emberbarátnak, hogy eltekintve egyes kivételektől, általában mind a két ellenfél emberségesen igyekezett magát viselni s a háború vad tűzén-füstjén is keresztül csillogott a keresztényi szeretet és az emberi érzés szelid sugára.

VÍZKERESZTNAPI TRÉFÁK.

A halhatatlan Shakspeare lángelméje örök emléket emelt annak az egészséges vidámságnak, mely a 16-ik századbeli angol társadalom vérében a Vízkereszt esikorgó fagyának jégvirágos ünnepén mozgásba hozta. Csapongó kedv és harsogó kacaj, dévaj álarceszokos tarka népe a zajos utcákon, a tréfa vidám humorának szabadon harsogó örök friss forrása a játéki szeszély szívtárvány-sz'nebe fonva: — így mosolyog ránk a Vízkereszt a komoly századok véres ködén át. De még nagyobb vígadózása volt a Vízkeresztnek fenn a magas éjszakon, Oroszország hómezőin, egy nyers és természetes nép egyszerű erkölcsi közt, hol az incselkedés ezer ördögét szabadtította fel minden évszabon a görög karácsony és Epiphania (vízkereszt) közé eső néhány nap, s mikor a koronák hatalmasai sem resteltek virgózni gyermekek közt a földön meghempergőzni.

Az 1698-iki vízkereszt vagy görög karácsony napján is féktelen tobzódás és durva bohózkodás zsiibongásától visszhangzott a soktornyú Moszkva. A cár egyikét rendezte azoknak az álarcesz meneteknek, a melyek a római katolikus vallás kigúnyolására voltak szánva. Kétszáz udvari tiszt és előkelő méltóság öltözködött papi ruhába, élükön maga a cár mint diakonus. Nyolczvan szánon, vidám csilingelés közt jártak be a szent város palota-sorait, meglátogatva a gazdagokat és előkelőket, s bethlehemes dalokat énekelve, melyeknek végetvél bő áldomás várta a vig társaságot.

Mindez még hagyján! Az, a mi ezután következett, Nagy Péter udvarát és erkölcsiét a maguk igazi bárdolatlanságában tünteti elénk.

A mint a nyugaton szokás volt az egész középkoron át, hogy ünnepélyes alkalmaknál a császárok tartották a pápa lovának kengyelét: úgy Oroszországban is virágvasárnap környékén, mikor a patriárkha Moszkvából a „Jeruzsálem” nevű kolostorig számárháton ment, a csárok gyalog haladtak mellette s kántárszáron kellett, hogy vezessék az állatot. Ezt a

hagyományos szokást az 1678-iki moszkvai zsinat is fentartandónak mondotta ki.

Ugyanez volt a szokás vízkereszt napján is. Mig a patriárkha lóháton vonult ki, hogy megáldja a moszkvai vizeket, a cár tartotta neki a kengyelt s menetközben gyalog lépkedett oldala mellett a kántárszárat tartva. Ezúttal azonban éretlen csiny zavarta meg a menet komolyságát, melynek okozója a cár tudtával a patriárkha mögött lovagló udvaronc volt, s minek következtében a főpap lebukott lováról, bár előre gondoskodtak róla, hogy komolyabb baja ne essék.

De ez elég volt, hogy az ügyet a legszigorúbb nyomozás tárgyává tegyék. A vakmerő és kegyeletet sértő udvaronc ellen elfogató parancsot adtak ki, mely elől csak úgy tudott menekülni, hogy mikor letartóztatására megjelentek, felesége sírva és kezeit tördelve adta hírl, hogy férje ugyanazon órában meghalt. A patriárkha elhitte és Isten igazságság büntetését látta esetben. De mielőtt a temetés napja elérkezett volna, a cár közbelépett. Magához hívatta a patriárkhat, elébe tárta a könnyelmű udvaronc esetét, biztosította őt, hogy nem rossz indulattal cselekedett s utóljára kérdést intézett hozzá, megbocsátna-e neki, ha nem halt volna meg? A patriárkha igenlő válaszára Nagy Péter jelt adott s egy intésre ép erőben és egészségben előtűnt a holtak hitt udvaronc. A patriárkha természetesen nem másíthatta meg adott szavát, de a kengyeltartás dívatja azóta elmúlt és soha többé nem merték újra fölleveníteni.

Nagy Péter cár cynikus eljárása így rántotta le a sárba nemesak a római katolikus, hanem az orthodox vallás intézményeit is. Pár nappal a mondottak után valósággal kiparódiázta a templomszentelés szertartását, mikor kegyence, a kálvinista Lefort, újonnan épült palotáját személyesen avatta fel. Patriárkhanak öltözött fel e célra, de fején a mitrát Bacchus-ábrázolásokkal díszítette, kezében pedig Venus és Cupido alakjaival díszített pásztorbotot tartott. Papi csuhába bújt Bacchusok vitték előtte borral, hydromélleléspálinkával megtöltött serlegeket, s tömjén helyett pipafüsttel füstölték be a szobát, végre a patriárkhat parodizáló czar keresztbe tett két pipát és e jelvény alatt áldotta meg a házat és lakóit.

A kor általános durva és brutális modorán kívül, mely a barbarizmusból sülyedt orosz társadalmi életben még jobban kidomborodott, a Három királyok napjának vaskos és kétes izlésű tréfaüzése Nagy Péter czárnál még bizonyos politikai gondolatot is lepleztek, melynek nyitjához az adja meg a kulesot, hogy a cár reformirányú kormányzatának ellenségei, csakhogy őt a közvélemény előtt gyanúsítsák, nem állták azzal is vádolni, hogy titokban a pápával tart.

Ily hírek ellensúlyozásául tartotta a cár szükségesnek időnként a pápával szemben való függetlenségét a gúny és csufondarosság argumentumaival is bizonyítani. A vízkereszt hangulat zabolatlansága, az annak nyomán fakadó kedv és derű, legalkalmasabbnak tetszett arra. 1722 vízkeresztje táján az az ötlete

támadt e mindenható cárnak, hogy egy pápai konklavét travestáljon, mely három nap és három éjjel tartott. Szotou udvari bohócot választották meg pápának, a ki aztán hozzá fogott a bibornokok kinevezéséhez, kiknek nagyobb részét a legfeljebb hírv udvaroncok közül szemelte ki, mint Smejevsky írja a «Russkaja Starina» című orosz szemlében. Ezzel a szertartással kapcsolatban a legbotrányosabb kicsapongásokra vetemedtek. Zajos menetekben csavarogták be a várost, mely alkalommal a császár holland matróz-jelmezét öltötte magára. A «bibornokok» egyike kellenél többet iván, kissé becsipett, mire a «pápa» itélőszéke elé állították. Ép úgy tettek a borokat szállító kereskedővel, egy angollal is, a ki szintén tegye volt a társaságnak, s a ki arra itéltek, hogy addig igya a saját borát, míg jobbat nem ad helyette. De nem sokáig tartott vezetnie, mert, hogy a büntetéstől meneküljön,

gyelték, hogy az új pápának 2000 rubel fizetése lesz, azonkívül Moszkvában palotája és Péterváron is egy, nem is számítva az ingyen sört és pálinkát, melyet a császári pincézből korlátlan mennyiségben kapott.

A többször említett Szotou tulajdonképpen a cárnak szépirástanára volt, később aztán öreg korára Péter összeházasította egy fiatal özvegygel s lakodalmára a népet is meghívatta. Ez a menyekzői szertartás is az egyházi jelvények valóságos kiesőfűlőjévé alakult. Most a bohóc volt patriárkhának öltözve. Egy udvari lakáj a császárt ábrázolta Dávid király jelmezében. Vőfélyekül a legrokkantabb agastyánokat választották, a kik alig tiptegtek lábaikon. Ők vezették a menyasszonyt; futárokul pedig a legkövébb négy embert szemelték ki. Nagy Péter császár ez alkalommal is holland matrózruhát, a cárnő pedig frieslandi polgárnői jelmezt viselt; a többi urak és hölgyek ó-orosz-

bad még sem figyelmen kívül hagynunk azon kor durvaságát s tagadhatatlan, hogy e nem menthető hibák ellenére is, csakugyan Nagy Péter volt az, a ki Oroszországot tulajdonképpen először vezette az európai művelődés útjára.

EGYVELEG.

* A villamosság hatása a fákra. Brüsszel város egyik fasorában azon az oldalon, a hol a villamos kocsik járnak, a fák lombja már augusztusban hervadni kezdett, de októberben újból kizöldült, míg a másik oldalon a lombzat, mint rendesen, kora tavasszal kezdődik és őszzel lehull. E jelenséget egyedül a villamosság hatásának tulajdonítják.

* Tomérdek vadlúd tenyészik nyáron a Hudsonból mellett. Az indiai vadászok évente 800,000-et is lelőnek; mind a mellett tél kezdetével ennél sokkal több vándorol keletre.



TÉLI KÉP A FŐVÁROSBÓL. — A KÁLVIN-TÉR HAVAZÁS IDEJÉN.

Goró Lajos rajza.

pinczéje legjobb hét palack borát hordotta fel, mire aztán szabadon bocsátották fogságából.

Pár nappal rá az egész korbely társaság a következő rendben vonult végig Moszkva utcáin: elől egy álarezos, mint úti marsall, hintóban; utána egy roppant szán, rajta magas trónuson ülve és hosszú hermelines vörös palástba burkolózva Szotou pápa, lábainál egy hordón keresztbe vetett lábakkal ülő Bacchussal. Következtek a bibornokok főpapi ornatusaiban, felszerszámozott ökrök hátán. Azután négy dísznő húzott egy kis szánkát, majd az udvari bohóc jött s nyomában különböző papi ruhába öltözött álarezosok, végre egy szép hölgy, mint apáczafejedelmő, kezében püspöki pásztorbottal s utána egy sereg szerzetes.

1725 vízkeresztjén Péter császár megint konklavét tartott, de ezúttal a választók sokáig nem tudtak megegyezni a pápává választandó személyében; Szotou bohóc már meghalt; végre szavazás után Strohost élelmészeti biztosra esett a választás. De a bibornokok közül többen nem fojthatták el elégtelenségüket; iri-

san voltak öltözve. A menetet zenekar zárta be. Egész idő alatt, míg a szertartás lefolyt, zúgtak a harangok. Az össze nem illő párt is egy száz esztendő óta öreg pap adta össze, a ki sem nem látott már, sem emlékezetből nem tudta elmondani az áldást; úgy kellett neki sügni.

Mindezekkel Péter császár elérte azt a célját, hogy a patriárkhái intézményt teljesen lejáratta a nép szemében s magához ragadta az egyházi hatalmat is. Az utolsó patriárkha halála után nem is töltötte be többé ezt az állást, s mikor a főpapi kar élén Javorski exarcha kérte őt a megüresült szék mielőbbi betöltésére, kevélyen felelte: «En vagyok a ti patriárkhátok!» s végigsújtott a görnyedő exarcha hátán történeti hírvé vált, elefántesont fogantyús bambuszbotjával.

Így tör át a politikai gondolat néha az emberi eselekedetek legköznapiasabb nyilatkozásain. Megbotránkozva kell olvasnunk egy nagy fejedelemnek a legszentebb emberi érzelmeket ily kegyetlenül sértő duhaj tréfáit; de nem sza-

* Igen nevezetes utca van Kanton városában. Csupa boltokból áll, melyek czégléiratai a bambusz oszlopokon tartott fényes áttetsző papírfedeleken olvashatók. Érdekes, hogy ebben az utcában, bár sokkal több üzlet van benne, mint bárhol másutt, pusztán csak gyógyszerészek és fogorvosok laknak s ezért «orvos-utca»-nak is hívják.

* A levélzállítás Khina nagy részében még most is csak magánvállalkozók dolga. A levél feladója minden esetben külön alkuszik meg a szállítást iránt s a díjnak csak háromnegyedét fizeti meg, mivel egynegyedét a levél átvévoje szokott kifizetni.

* Kaucsukból jelenleg ma már évente 100 millió fontnál többet dolgoznak fel. Az anyag legnagyobb része az Amazon-folyó vidékéről származik, igen sok ezenkívül Közép-Afrika partvidékeiről, továbbá Kelet-Ázsiából.

* A villamos erőt legjobban fel tudta használni egy kanadai gazda. Két vízesés mellett, melyek egyike 18, a másik 55 méter magas, állította fel gépházát s ennek erejével úgy ellátta gazdaságát, hogy a legutolsó apró munkáig mindent a villamos erő végez.

GRÓF LÁZÁR JENŐ.

1845—1900.

A sors szeszélyes játékot űz néha egy-egy életpályával. Összekeveri az ellentétes tulajdonságokat egy-egy emberben, mintha meg akarna kísértetni, melyik kerekedik felül. S néha aztán ez ellentétek a sirig viaskodnak egymással a nélkül, hogy egyik is győzzen a másik felett.

Gróf Lázár Jenővel, kit hagyományai s családi körülményei a mezőgazdaság terére utasítottak, ki társadalmi állásából kifolyólag a megyei és politikai életben előkelő szerepet vihetett volna, — egy ihletett művészlelek költözött el. Mert a művészet szikrája csillámlott Lázár Jenő lelkében, ez világította be agyát, ez vezette az élet rögis útjain.

De megvolt benne annyi művészek közös jellemvonása, a nyughatatlanlás, az állhatatlanság; s anyagi helyzete és művészi tehetségeinek csodás sokoldalúsága lehetővé tette, hogy mindegyre más-más térre kalandozzon át.

Mint porcellán-festő, bámulatba ejtett egykor laikust és szakértőt egyaránt; közönséges halandó gazdag emberré lett volna az ő esetjével, egy-egy szingazdag conceptiójú műremeke fejedelmi gyűjteményekbe illett. Egyszer aztán hátat fordított a porcellánfestészetnek, mert a fafaragás — a szobrászatnak e nagy türelmet és finomult ízlést kívánó ága — kezdte érdekelni. Ő fedezte fel korán elhunyt szobrászunkban, Köllő Miklósbán a tehetséget. Együtt terveztek és készítették azt a gyönyörű német renaissance stílusú férfiszoba berendezést, mely az ezredévi országos kiállításon is feltűnt. Medgyesfalván a vén kastély egy melléképületében gyönyörű famennyezetek, ajtószármak, falburkolatok, ajtókeretek készültek ez időben, melyeket ő maga tervezett, — mikor aztán kész volt e művészi buenretiro, beleunt, egyik ispánját költöztette be a műipari kiállításba illő lakosztályba.

A gyűjtés szenvedélye világszerte el van terjedve. A használt levélbélvegektől kezdve drága műkincsekig mi mindent nem gyűjtenek ahhoz értő és nem értő emberek! Lázár grófot e térre is elvitte nagy műérzéke. Olyan kancsó-gyűjteménye volt, melynek párja alig akad három országban; egy-egy darab egész kis vagyont ért, s néha messze vidékre is elutazott, ha hírt vette egy-egy ritka példányról. De aztán egyszerre mintha elfeledte volna kancsóit; rájok se nézett



GRÓF LÁZÁR JENŐ.

többé; nem is tudta, hova kerültek. Ismét egyebet keresett nyugtalan természetű. A tájékozott nagy szerepet vitt régen a magyar ember életében; s ő összeszedett drága pénzen és sok utánjárással olyan tájékozott gyűjteményt, mely múzeumban is számot tett volna remek darabjaival.

A régi bútorok, drága szőnyegek, ezüst billi-komok, — az ötvös munka más kincseiről nem is szólva, — a mit ezekből összehalmozott medgyesfalvi otthonában, elég lett volna két dúsgazdag műbarátnak.

Egy időben művészeti hajlamait szegre akasztotta s mezőgazdaságra adta magát nagy hévvel. De ott is kipattant belőle a művészet szikrája. Az igazi művész szerelmes hivatásába. Annak él-hal, szeme előtt csak alkotásai lebegnek, azokat imádják, éheznek értők, s az anyagi haszonra alig gondol. Így volt Lázár gróf a gazdasággal is. Láttam saros, lucskos időben, metsző hideg szélben, daróc kabátban, bagaria csizmában a medgyesfalvi mezőkön járnival; nézte, vizsgálta nagy figyelemmel a szántás barázdáit, mint előbb egykor egy néhány fafaragvány kariatidjeit, vagy egy régi rézmetszet vonalait; jött-ment az általa tervezett és épített gazda-

sági épületek közt, hasonló műértő szemmel vizsgálva a jármos ökröket, sertéseket, birkákat, mint korábban khinai, meissenai, sèvresai és Wedgewood-féle porcellánokat. Aztán alig pár év múlva örült, mikor sógora, Bors Frigyes báró vette át a medgyesfalvi uradalom kezelését.

Jellemző, hogy még a fehér asztalnál is néha sajtósárga műérzek nyílvánult izlésében. Mint a legtöbb magyar úr, régebben, mikor még száz évet ígért hatalmas termete és vas egészsége, — ő is szeretett jó bor és cigány mellett mulatni, néha reggelig. S Maros-Vásárhelyt a Nátyi Károly bandáját betanította Bocherini híres menettejére; az volt a «nótája»; s mikor aztán nagy volt a kedve, elvágta a primás három húrját, s egyszál húron kellett Károlynak Bocherinit Paganini módjára óraszámra interpretálnia.

Legutolsó szenvedélye a műasztalosasság volt. Nagy műhelyt rendezett be Medgyesfalván. Állandóan folyt a munka, akár csak egy hivatásos asztalosmester műhelyében. A tervezeteket és rajzokat ő készítette, s felügyelt kivitelükénél, a műhelyben űlve reggeltől estig. Legutóbb a modern stílus érdekelt, s oly bútorok kerültek ki műhelyéből, melyeket az angol Ashbee se röstelt volna kiállítani.

Mikor a nyáron meglátogattam, ott találtam a műhelyben gyalunyszogás, fűrés, reszelés, kalapálás zajában legényei közt. Egy rajzoló asztal előtt ült, egyik cigarettát a másik után szívva; dolgozott azzal az aprólékos figyelemmel, a hogy csak ihletett művész dolgozik. Kínzó csontfájdalma — gerincz baja volt — néha egy fájdalmas szisszenést csalt ki ajkára; remegve tette le a plajbászt, de a mint elreppent a szűrő gyilkos fájdalom, ismét tovább rajzolt.

Gróf Lázár Jenőt két leányán: özvegy gróf Bissingen-Nippenburg Ottónén és báró Lipthay Frigyesnéen kívül ösz édesanyja, özvegy gróf Lázár Mórné nagy-lucsaai Barcsay Polixéna, és testvérei: gróf Lázár Vincze és özvegy báró Radák Adámné gyászolják. Neje, született Bors Rudolfine bárónő, 1893-ban halt el Mentoneban.

A medgyesfalvi új sírdombnál állva, alant járó köznap gondolkodás azt mondja talán, hogy furesa ember pihen alatta; amde adjon az Isten a magyar művészetnek és műiparnak lelkes támaszul sok ily furesa embert!

Máriaffi Dávid.



GRÓF LÁZÁR JENŐ TERVEI SZERINT BERENDEZETT SZOBÁK A MEDGYESFALVI KASTÉLYBAN.



TÉL A FŐVÁROSBAN.

A főváros meg a vidék tele csak egyben hasonlítanak egymáshoz: hogy ilyenkor itt is, ott is hideg van. Máskülönbén ég és föld a különbség.

Mikor a hó elkezd apránként szitálni, — mintha valami nagy pelyhes dunyhát ráztak volna ki ott a fellegek közt, — csendes megelégedéssel nézi a vidék mezei gazdája a tornác alól: «hála Istennek, bizony nagyon kellett már a vetésre.» S örömeiben a szokottnál is nagyobb füstöt ereszt pipájából a szállingó hó közé. Csakhamar fehér lesz a mező, a háztetők, kazlak, boglyák, s ilyenek is maradnak, míg csak a meggyengült nap megint annyira nem erősödik, hogy zölddel huzhatja azt be, a mi eddig fehér volt.

A fővárosban másképp van. Itt is örülnek az emberek a hónap, mikor elkezd először esni, bár tulajdonképp maguk sem tudnák megmondani, hogy miért? Elég az hozzá, hogy örülnek, mert már ez így szokott lenni, aztán meg hát végre is változatosságot hoz abba a komor, sivár időszakba, a mi sem ősz, sem tél. Ez legalább már tél, a mi után majd következik az a szép tavasz, a városigeti, svábhgyi s egyéb kirándulások ideje, a mire már csak rá gondolni is gyönyörűség.

Meg is telnek az utcák, terek előkelő közönséggel s esernyők alól mosolyogva, vidáman eszegeve élvezik azt a szép havazást, mely megtszítja a levegőt s a járdát is szép puha szőnyeggel vonja be, a mi oly pompásan rohog a kitűnő szabású finom cipők talpai alatt.

Még a villamosok is mintha vigabban siklanának most. Érzik, hogy hó borítja a tetejüket, verdest íveges ablakaikat, mintha csak kinn robognának valahol a szabad természetben, a hol soha sem jártak. Kocsisaik is nagyobb önzerttel tekintenek most ki az üveges bódé alól a világra s vaskos keztyűs kezeikkel keményen szorongatják a fékezőt, mert hát most «hóihar» van, akár kinn a Hortobágyon.

Az öreg Danubius is mintha fölébredne ott a Kálvin-téren a bódéja alatt. Szegény egész nyáron hűsögesen őrzi a szökőkutat s az a jutalma, hogy már novemberben egy nagy deszkabódét raknak a tetejébe, hogy valamiképp meg ne fázzzék s az alatt kuksol aztán úgy József-nap tájig. Nem csuda hát, hogy megőrül az öreg, a mint bódéja hasadékaiból át ő hozzá is betéved egy pár hópehely: hiszen ebből látj, hogy csakugyan itt az igazi tél, a mely után majd csak eljön már az áldott tavasz, mikor megint megszabadul fogsgából s újra gyönyörködhet benne: hogy esobog alatta a szökőkút pezsgő, gyönyörű, üde vize. Tán még ki-kipislant is olykor-olykor valamelyik nyíláson: ni, milyen szépen fehéredik a tér, hogy öszülnek a múzeum-kert bokrai!

Sem az öreg kő-Danubius, sem a sétálgató, csevegő úri közönség öröme nem valami soká tart azonban, mert csakhamar megjelenik egy nagy csomó szegény ember lapáttal, seprűvel, összekotorják azt a szép fehér havat, aztán felrakják otromba nagy szekerekre s hordják bele a Dunába.

Pár óra alatt vége a szép fehérségnek, utcák terek megint olyan feketék, komorak lesznek, mint előbb.

A sétáló közönség nem igen bánja, hiszen az újdonság ingerét már kiélvezte, a vén Danubius se sokat törődik tovább a dologgal, hanem a szegény emberek, azok szomorúan nézik a megint fekete utcákat s aggódva tekintenek az ég felé: mutatkozik-e újabb hófelhő, a mely őket megint egy kis keresethez, kenyérhez juttatná.

EGY FINN POLITIKAI FESTMÉNY.

Szegény éjszakai rokonainkra nehéz idők fordultak.

A híres februári manifestum óta, a mely a finn szenátus hivatalos nyelvét az oroszzt teszi, egymást érték a pétervári ukázok, mind megannyi bántó, sértő, szomorúságot hozó. Az egyik ukáz elrendeli, hogy a szenátus tagjainak bizonyos határidőre meg kell tanulniok oroszul, valamint a főbb állami hivatalnokoknak is; a másik a finn bélyegek használatát tiltja el, a harmadik megint azt követeli, hogy minden

városba orosz zsandárt küldjenek, a ki az orosz kormány óhajtottá rendet az illető helyeken fentartsa és a lakosságot szemmel kísérje. Jött a negyedik is, a mely a népgyűléseket szorítja meg, stb.

Egy érdekes, a finn-orosz viszonyt allegorizáló képet mutatunk most itt be, melyet *Isto*, a kiváló finn festőművész maga engedett át közlésre, hogy művét — mint írja — «megismertessék a magyar testvéremmel ezzel egyszermind halás örömet szerezzenek nekem és a többi finneknek».*

A kép címe «*Hyökkäys*», azaz «*Támadás*» és azt a jelenetet ábrázolja, a mint a muszka kétfejű sas tépdési a finn törvénykönyvet. Hiába húzná el előle Finnország a drága szabadság letéteményét, nem bírja; egyéb fegyvere nincs ellenében, mint a könyörgés, de ez hiábavaló. Arczán kiül a rémület, a mint látja, hogy nincs segítség a rabló madár ellen. A kép mindenkiére, a ki csak egy kissé ismerős a finn politikai viszonyokkal, nagy hatást tesz.

A pétervári legmagasabb körökét mélyen sértette ez az allegoria, s festőjét annak idején, a mikor a festmény megjelent, börtönre kerestette az orosz kormány, de nem sikerült elfogatnia, mert az elfogatási parancs végrehajtását megelőző éjjel külföldre menekült. Nagyon rossz szemmel nézi az orosz kormány azt is, hogy a kép Finnországban mindenfelé el van terjedve, ott látni úgyszólván minden művelt finn család szobájában falán. Járnak is kémei képviselőknek öltözve szanaszét az országban s betolakodnak a termekbe, hogy megtudják, ott van-e a «*Hyökkäys*».

Ez a fegyvere van a finnnek elnyomóival szemben s ez műveltsége, okossága, kitartása. Jól tudja, hogy az ő fegyvere az erőszak nem lehet, de azt is tudja, hogy óvatossággal és a haladásban való kitartással minden ellen-súlyozhat. Összeesküvésekkel, mozgolódásokkal nem szolgátlat kész okot arra, hogy a zsarnok minden szót nélkül s egyszerre bányák el vele. Vigyáz, tűr, ha nagy is a szomorúsága — és művelődik, hiszen látja, hogy egészen magára van hagyatva és rokonszenvenél egyebet seholnan sem remélhet.

Székely Ábrahám.

ARMSTRONG LORD.

1810—1901.

Armstrong Vilmos lord, a kinek nevét még nem régebben a műszaki körökben s a nagyközönség előtt is sokat emlegették, meghalt december 27-én Karásidében, Northumberland grófságban levő kastélyában. Egyik legnevezetesebb képviselője volt az utóbbi évtizedek azon törekvéseinek, hogy a jelenkori hadviselést mind tökéletesebb fegyverrel felhalálásával mozgítsák elő. A nevével elnevezettágyúk, bár ma már túlhaladtak, nevezetes haladást jelentettek a téren.

Armstrong 1810-ben született. Atyja előkelő kereskedő volt s fiát eleinte a jogi tudományokra készítette. Armstrong egy ideig ügyvédkedett, de vágyai a technikai térre vonzották. E téren csakhamar hírnévre tett szert s az általa feltalált ágyú valószínű forradalmat keltett a fegyvertechnika téren. A technika más mezőin is nagy jelentőségű felfedezéseket tett. Így egybeként között szerkesztett egy készüléket a munkaerőnek víznyomás útján való átvitelére, a melynek alkalmazásával rengeteg mennyiségű munka vált megkatharthatóvá a nagy angol tengeri kikötőkben a teherszállítmányoknak a hajókba rakásakor. Erdemeiért Armstrongot az angol tudományos akadémia is tagjává választotta, Cambridge és Oxford híres egyetemei pedig tiszteletbeli doktorukká avatták. Az angol technikusok előtt neve nagy tiszteletben állott s egy ízben társulatuk elnökének is megválasztották. 1886-ban az általános képviselőlélelőválasztáson fölépített jelöltül, de nem sikerült szótöbbséget nyernie. A következő évben peerré, vagyis a felsőház tagjává nevezetett ki.

* *Isto* még fiatal ember, 1865-ben született Finnország legújabb városa, Tornio közelében és Helsingforsban kezdte meg festői tanulmányait, majd Berlinbe ment, ott tartózkodik most is s nagyobb szabású műveken dolgozik.

LUKÁCS BÉLA HALÁLA ÉS TEMETÉSE.

Egy képviselő, ki Lukács Bélával benső barátságban élt, beszéli, hogy Lukács karácsony első napján látogatást tett nála, jókedvű volt, tréfálkozott. Azóta háromszor is találkoztak vele. Több ízben beszélgetett a betegségről, de mindig úgy, mint elmúlt dologról. Említette, hogy valami nagy félelem fogta el, bizalmatlankodva azt hitte Párisban, hogy még a leveleit is, mielőtt átadják neki, valaki felbontja. Szóba került a mostani lakása.

«Ugy jutottam hozzá — mondta — hogy mikor mint miniszter megbuktam, lett volna ugyan jogom még bizonyos ideig a régi lakásomat megtartani, de én ezt nem akartam. Tudod, egy van az, hogy bukkott miniszternek még a portás is másikként szokott köszönni, mint aktív miniszternek. Én pedig olyan érzékeny ember vagyok, hogy engem az ilyesmik bántanak. Mondtam a feleségemnek, hurezkodjunk be az első üres lakásba, melyet találunk. Ezt találtuk, idejöttünk és valamennyien nagyon jól éreztük magunkat itt.»

Egy más alkalommal, mikor meglátogattam, éppen Lukács László pénzügyminiszter, nejének rokona, volt nála látogatóban. Szóba került a képviselőházi szünet és hogy ilyenkor a minisztereknek is szabadságuk van.

«Miniszter koromban — mondta Lukács Béla — az bosszantott legjobban, hogy mikor valami nagy munkához fogtam, egyszerre csak a képviselőházba csitáltak és ott kellett a napomat tölteni. Ilyenkor aztán egész éjjel dolgoztam, hogy helyrepótoljam a mulasztást.»

Mindezekből látható, hogy bár némelykor melan-kolikus hurokat pengetett, azért magaviselete egyáltalában nem volt aggasztó. Egész biztosan is veszem, hogy a halál gondolatával nem foglalkozta és hogy ez a gondolat *egyszerre és hirtelen* szállta meg.*

*

Betegsége alatt december elején meglátogatta Margitigeten Lukács Sándor pénzügyi tanácsos és Szerb György képviselő. Nekik betegségről ezeket mondta el Lukács Béla:

«Az utóbbi hetek alatt Párisban valóságos tildőzési mánia fogott el. Mikor aktát hoztak előm, hogy írjam alá, nem mertem magam elhatározni. Törpenkedtem, hogy nem akarnak-e megcsalni? Ha pedig aláírtam, azon tűnődtem, nem esaltak-e meg? Pokoli félelem vett rajtam erőt: hátha csupa tolvaj vesz körül? Hátha feltörnek az iróasztalom fiókjait és fontos aktákat visznek el onnan? Éjnek idején gyakran fölriadtam és siettem hivatalomba: nincs-e feltörve a fiókom? Boldog voltam, mikor az ellenkezőjéről győződtem meg. Majd meg attól rettegtem, hogy a kiállított rengeteg értékű műlincsek közül ellopják egyiket, vagy másikat. Sok álmatlan éjszakám volt e miatt és nem egyszer letem föl, hogy megnézzem, megvannak-e a műlincsek.»

Az utóbbi napokban baja mintha enyhült volna. Karácsony előtt levelet írt a feleségének a szanatóriumról. Gyermekesen fogadkozott, hogy ő jó lesz és mindent el fog követni, hogy meggyógyuljon. Sőt meg is ígérte, hogy egészséges lesz. Karácsonyra aztán hajazott budavári lakására, de szombaton nem jól érezte magát. Ebednél alig egy pár szót szolt. Szilveszter este azonban csupa jókedv volt; tréfált, mintha soha semmi baja nem lett volna.

*

Mihelyt a megrendítő esetnek híre terjedt, azonnal sűrűn érkeztek mindenfelől a részvénytárlatkozatok. Az épen Bécsben időzött Széll miniszterelnök, Hegedűs Sándor és Darányi Ignác miniszterek onnan küldtek részvénytárlatkozatot az özevgyhez. Hegedűs Sándor pedig azonnal visszatért Budapestre, hogy elődje végtisztességéről intézkedjék. Széll miniszterelnök és Darányi földmívelési miniszter is félbehagyták a bécsi tárgyalásokat és siettek a temetésre. Hegedűs Sándor, a mint megérkezett, személyesen fejezte ki a fájdalomt a kormány nevében és Mária Terézia főhercegnő nevében is az özevgynek. Szintén Hegedűs tett meg minden intézkedést, hogy az elhunytat országos költségen temessék.

Lukács holttestét egykori működése színhelyén, a kereskedelmi miniszterium épületének első emeleti nagytermében helyezték ravatalra, ugyanott, a hol egykor Baross Gábor ravatala volt felállítva. A temet, valamint a lépcsőcsarnokot gyászompompával ékesítették föl, a falakra pedig a koszorúkat függesztették. A holttestet fekete szalonruhába öltöztették és úgy tették a nehéz antik érczokorsóra, melynek üvegfalán látható volt a halottnak elváltozás nélküli, nyugodt arca.

A koporsóba záras előtt a halott arcáról Zala György és Ligeti Miklós szobrászok gipszlenyomatot készítettek.

A családé mellett gyászjelentést a kereskedelmi miniszterium is adott ki. A koszorúk özöne már január 9-ikén érkezett, bár a ravatalt csak 10-ikén reggel állították föl. Szamosújvár városa, a melynek Lukács Béla mint huszonnyéves ifjú országos képviselője volt, nagy palmakoszorút küldött a ravatalra. Szalagján az olvasható: «Egykori országgyűlési képviselőjének — Szamosújvár közönsége.» Zalatna, az elhunyt szülővárosa küldöttséggel képviseltette magát a temetésen.

*

A ravatalt a feketével bevont teremben mennyezet alatt állították föl. A koporsón egyetlen koszorú nyugodott, a melynek aranyrojtos fehér szalagján ez a fölírás volt: «*Fatime, Simon, Paula, Salome.*» Az özevgy és három gyermeke. A ravatalt előtt bíboros vánkosen helyezték el a megboldogult érdemeit. A vánkoss előtt két hatalmas koszorú Hegedűs Sándor és Lukács László minisztereké volt.

Január 10-én délelőtt a közönséget is bebecsótatták a ravatalhoz, de tíz óra körül rövid időre elzárták a temet, hogy a család elbucszhassék halottjától. Hegedűs Sándor miniszter fogadta az özevgyet, a kit karján kísért a koporsóhoz. Lukács Béla gyermekei sirva nézték atyjuk holttestét. Az özevgy imádkozott halottjánál, aztán megköszönte a miniszternek az iránta tanúsított részvétet. A család távozása után megint bebecsótatták a közönséget a temerbe, egymást érték a küldöttségek is és koszorúkat hoztak. A ravatalt déli egy órakor elzárták a temetésre való előkészületekért.

A temetésre harmadfél órakor érkeztek a küldöttségek. A budai lánchídfelel, a hol a kereskedelmi miniszterium palotája áll, lovas és gyalog rendőrök tartották rendet. Az államvasutak különböző egyesületei, valamint több más egyesület zászlókkal jelent meg. A legelső kereskedelmi vállalatok, pénztisztviseltek, az országos iparegyesület mind legelső tisztviselőikkel volt képviselve. A párisi kormánybiztosság tisztikarát Miklós Ödön helyettes kormánybiztos vezette. Az írők egyesületeinek küldöttjei is megjelentek. A miniszterek a beteg báró Fejérváryn kívül mind eljöttek a temetésre, úgyszintén az államtitkárok, tanácsosok, továbbá a kereskedelmi miniszterium személyzete, az államvasutak igazgatósága, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, gróf Apponyi Lajos udvarnagya, Rohonczy és Czirbulka altábornagyok, a bíróságok tagjai, képviselők, a polgármesterek.

A temetési szertartást Komlóssy Ferenc kanonok, országgyűlési képviselő vezette a halottas teremben. Lukács László pénzügyminiszter vezette karon az özevgyet a ravatal jobboldalához, hol karosszékek voltak elhelyezve a család számára. Sem az özevgy, sem gyermekei nem ilték egy percig sem.

Negyedfél órakor a szertartásnak vége volt. A koszorúkkal három kocsi töltöttek meg, ezek után ment a hatlovas gyászkoos. Elöl lovasrendőrök haladtak, aztán a különböző vasuti, hajózási és munkás egyletek következtek. A koporsó után két párán vitték a rendjeleket. Következett a kocsi hosszú sora. Így ment át a menet a lánchidon s vonult ki a keresepi-út temetőbe. Az utcákon mindenütt nagy tömeg állt.

Öt óra volt, mikor a menet a temetőbe ért, a hol Erkel Sándor sirja mellett a várostól fölajánlott dísz-sirba temették el Lukács Bélát. Komlóssy kanonok még egyszer beszentelte a koporsót és aztán a sirba bocsátott koporsóra ráomlottak a fagyos göröngyök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Lukács Béla utolsó irodalmi dolgozatai. Az elhunyt államférfi nagy elfoglaltsága mellett is az irodalmi dolgok iránt állandóan megtartotta érdeklődését. Még a kormánybiztosság nehéz teendői közepette is elővette tollát s az «*Osztárak*» Magyar Monarchia Irásban és Köpben» című vállalat számára két nagyobb cikket írt. Az egyik *Alsófehérmegye* ismertetése, a másik pedig az *erdélyi aranybányászatról* szól, melyet e szavakkal fejezett be: «*Szerencse föl!*». Nyilván e cikkével végezte be irodalmi működését is.

A Budapesti Szemle januári kötete kiváló nagyredkű tanulmányt közölt Vámbéry Ármintól «Európa viszonya Kínához és az iszlámhoz» címen. Történeti, valamint keleti és középső Ázsiának állapottairól szóló fejtegetésekkel arra figyelmeztet, hogy a mi folytonos előnyomulásunk fölkelte az ázsiai mohamedánokban is a szorosabb testvériséggel érzet. A kínai kolosszust ne ingereljük, tulságosan ne tereljük az európai műveltség útjára, mert Ázsia lomha ugyan, de nem erőtlén. Japánban se bízzék Európa, mert az idegenyűlölet ott is terjed. A sárga-

faj és az iszlám könnyen egyesülhetnek Európá ellen. A füzet további közleményei:

Wollanka József «*A Disputa és a Transfiguratio*» czimen Rafael két híres képeről ír. Marczali Henrik a kínai bonyodalomnak alkalomszerű előzményeit állította össze. «*A térítés kezdetei Kelet-Ázsiában*» című cikkében. W → O → n «*A szerelem büntetése*» czimen adja egy francia könyv tartalmát, Proal Lajos jogi írónak vizsgálóbírói minőségében a szerelemből elkövetett öngyilkosságokról, büntetésekről szerzett tapasztalatairól. Garove László fontos hazai érdekről «*A középbirtokosságról*» cikkeznek. A szépirodalmi közlemények közt érdemes írónak, Vértési Arnoldnak «*A szerencse fia*» című regényéből az első közleménnyel találkozunk. Lévcy Józseftől «*Enek*» című költeménnyel; Szász Károly pedig lefordította Lecky «*Házasság*» költeményét. Gróf Zichy Géza is költeményt írt «*Karácsony estéjén*» czimen. A könyvismeretéseket Herman Ottó bírálatja nyitja meg Mihely Lajosnak «*Magyarország denevéreinek monografiájáról*». Ezután Forster Gyula könyvéről: «*III. Béla király emlékezete*», Flavin Józsefnek a zsidó háborúról és Jeruzsálem pusztulásáról Istóczy Győző által lefordított két könyvről, Bródy Sándor «*Fehér könyv*» című folyóiratáról, gróf Apponyi Sándor «*Hungária*»-járól találunk ismertetést és bírálatot. Egy cikk pedig a Petőfi-társaság által emelni szándékoltt Petőfi-házról szól. A «*Budapesti Szemle*» előfizetési ára egész évre 24 korona, félre 12 korona.

Posta és táviró évkönyv 1901. évre. Dr. Koroda Pál és Szentessy Gyula közreműködésével szerkesztette dr. Hennyey Vilmos. Egyike ez a munka a legérdekesebb évkönyveknek, a melyek mostanában megjelentek. Bő tartalma nem csak a postánál és távirónál foglalkozókra nézve nyújt sok hasznos tudni valót, hanem a nagy közönségnek is, mely ma már oly nagy mértékben veszi igénybe e hatalmasan kifejlődött intézményeket. Még a szak-szerű cikkek is oly könnyű modorban s jól vannak e könyvben megírva, hogy azokat mindenki élvezet nélkül olvashatja. Van szépirodalmi rész is, válogatott darabok, ismert nevetől szerzőktől; sőt a zenekedvelők is találhatnak a könyvben pár csinos zeneművet. A sikerült s külső kiállításra nézve is szép könyv szak-szerű cikkeiből a jövő számban lesz alkalmunk mutatványt közölni, most pedig a könyv szépirodalmi részéből hadd álljon itt pár vers: az oly korán elhunyt Reviczky Gyula-tól a költőnek Koroda Pálhoz írt ifjúkori levele mellől két kis kiadatlan vers és Szalay Fruzsinnak egy szép verse.

Reviczky Gyula hagyatékából.

1.

Úgy kerülok minden rokont, barátot,
S téged leginkább, úri kedvesem.
Oh mert koldulni nem tudok szerelmet
És csak szívem van, pénzem nincs nekem!

2.

Beteg vagyok, meghalni készen,
Nem jajgatok bár s nem nyögök,
Ki csak nevettem annyi vészen:
Anyám, anyám hozzád jövök!
A hol te nyugszol siratlatlan,
Óda, oda temessetek!
Anyámnak drága hamva mellé,
Bedől a sírjába vessetek!

Tűnő napok.

Irta Szalay Fruzsina.

Az ifjúságból telve bújjál
Valamit elragad magával
Minden elszáll pillanat.
Kegyetlen gyors a perc, az óra,
Itt egy mosoly vész, ott egy rózsa,
A mint felettünk elhalad.

S tudom, hogy végre úgy van, mintha
Eget, földet bus kő borítaná,
A nap is begyádj, szomorú,
Virágot, éltét veszti minden
És elhervad a lág a szívben
S a homlokon a koszorú.

Oh, bár lehetne, bár lehetne
Úgy elmenni a végtelenbe,
Vidáman, bátran, szabadon!
Míg búnak árnya rám se szállna,
Szívemben ifjú kedv hullámá,
És utjongó dal ajkamon.

Sötét szármynyal mig el nem értek,
Sem hervadás, sem szenvedések,
S köröttem minden még ragyog;
Még nincsen semmi veszteségem
Úgy tavannál teljes fényben,
Miként a hulló csillagok.



GRÓF ZICHY GÉZA GYERMEKKORI ARCKÉPE.

Gróf Zichy Géza jubileuma. A nemzeti zenede ünnepe, melyet negyedszázad óta lelkesen működő elnöke, gróf Zichy Géza tiszteletére rendezett, a művészi és irodalmi körök meleg részvételével ment vége január 7-én, a Vigadó termeiben.

Megjelent a hangversenyen *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is feleségével, *Zsilinszky* államtitkár, s ott volt a közelet számos jelese. Gróf Zichy Gézát, kinek zeneműveiből volt összeállítva a hangverseny, megjelenésekor nagy éljenzéssel és tapsal fogadták. A gróf maga is zongorázott ült s eljátszotta egyik magyar stílus zongoraversenyét. Az egykézzel való mesteri, minden nehézséget legyőző játékot a közönség még tovább is élvezni akarván, a gróf még egy Mendelsohn-dalt is játszott. Erre a küldöttségek üdvözlése következett, a nemzeti zenede választmányának, tanári karának köszöntése. A Kisfaludy-társaság nevében Bartók Lajos mondatk üdvözlöt: az operaház nevében az igazgató, a személyzet nevében a korszorúval jött küldöttség, s így tovább a zeneegyesületek, iskolák, dalárdák. Vidékről is számos üdvözlés érkezett. Az ünnepelt a küldöttségek mindenikének beszédére válaszolt. Ezután folytatták a hangversenyt. Ismét Zichy műve: a «*Dolores*» következett magánénekre, énekkarra és zenekarra. Mikor a közönség a mű befejező részletét még egyszer hallani akarta, maga Zichy vette át a zenekar vezetését Gobbi Alajos zenedei karagytól. A hangversenyen közreműködött a budapesti posta- és táviró-tisztviselők énekkara és a Ganz-gyári dalkör. A fényes előadás után lakoma következett. Először gróf Zichy Géza emelte poharat a királyra. Majd *Zsilinszky* államtitkár a kormány nevében üdvözlöte az ünnepelt, ki hosszabb beszédben mondott köszönetet. A pohárköszöntők még sokáig tartottak.

A jubileum alkalmából múlt számunkban közölt Zichy-képekhez jelen számunkban csatolunk még egyet, mely a gróft gyermek korából ábrázolja, midőn még mind a két keze megvolt.

Ingovány. Regény két kötetben, írta *Bárony* István. A czimből azt gondolnánk, hogy a nádasok, mocsarak rejtelmes világába vezet bennünket a szerző, a hol a bölömbika bufog, a sirály, csér siránkozik, vadlúd gágog s kuttogó róka riasztja fel a zöld-fejű gácsért; abba a világba, a hol oly otthon van Bárony István és a hova olyan szívesen követjük őt. Ezúttal azonban másnemű ingovány, a melylyel foglalkozik: a társadalmi élet ingoványa. Zalár festőt hálójába keríti egy kalandornő s ezáltal majdnem összezúz egy hű leány-szívet, a mely Zalárért dobog. De az utolsó perczben a maga visszatérését valószínűleg talál fel a kalandor Nóra, Zalár megszabadul az igazétől s az igaz boldogság útja megnyílik előtte. A két főalak, Zalár és Nóra sikerülten vannak megrajzolva, de tán még jobban az egyik mellékalak: Héla sátoros cigányleány, a kinek azonban Nóra iránti mély-séges gyölelete nincs kielégítőleg indokolva s mely szenvedélye csak úgy volna érthető, ha ő is titkon



A TÁMADÁS. — Isto finn festő festménye.

hevílne Zalárért, a mit az olvasónak egy darabig gyanítani kell, de a mi nines úgy. Több más mellék-alak rajzában is gyönyörködhetünk: Sárdy uramban, a kapitányban, a törpe gulyásban. E regényben is különben azok a legszebb részletek, a melyek a természetet foglalkoznak, a nádas, az éjjeli táj, a kitérni készülő zivatar pár vonással valóban bájosan vannak megrajzolva. A regény Singer és Wolfner kiadásában jelent meg.

Orosz elbeszélések. E cím alatt Polevoi újonnan feltűnt orosz író legutóbbi munkáiból *Ambrozius* Dezső négy elbeszélést fordított le egy kötetben. Polevoi alakjai töröl metszett oroszok, elbeszéléseiben nagy emberismeret, mélység, meleg hangulat van, mely nem téveszti hatását az olvasóra. A kötetet, melyet számos rajz élénkít, a Franklin-Társulat adta ki csinos kiállításban; ára 2 korona 50 fillér.

Chronica hungarorum. Az egész művelt emberiség kegyelettel megünnepelte ez évben a könyvnyomtatás feltalálójának születésének ötszázados évfordulóját. S a nagyszámú ünnepi kiadványok közt, melyek az alkalmából napvilágot láttak, önérettel mutathatunk rá a magyar könyvnyomtatás legelső termékének hasonmására: a Budán 1473-ban „Chronica hungarorum” cím alatt megjelent nyomtatvány híu utánzatára, melyet *Ranschburg* Gusztáv adott ki a *Fraknoi* Vilmos vezető tanúlmányával. Legrégibb hazai nyomtatványunk pompásan sikerült sokszorosítását bírjuk az új könyvben s csodálkozva győződhetünk meg róla: hogy tudtak már azokban az időkben, két színben — feketében és vörösen — nyomni. A Chronica hungarorum különben bizonyosságot annak is, hogy hazánk a

könyvnyomtatás meghonosításában megelőzte Angliát, Spanyolországot, valamint Ausztriát is. A díszes könyvet az Athenaeum nyomdájá állította ki.

A Dunavölgy átnézeti térképe. A rég folyó Duna-szabályozási munkálatokról *Darányi* Ignác földmívelési miniszter kitűnő térképet készítettett, mely könnyű áttekintést nyújt a nagy munkáról. A térkép 24 lapon az ország nyugoti részét tünteti fel, kiegészítve Ausztria azon részeivel, melyek a Duna völgyében Magyarországára eső részét teljessé teszik. A térképhez kimerítő magyarázó szöveg is van csatolva.

A társadalmi jóllét feltételei. Irta *Révai* Sámuel. A terjedelmes kötet a mostani társadalmi állapotokat, azok kritikáját s a jövő társadalmának tervezetét tárja az olvasó elé. S az utóbbi tekintetben új, eredeti szempontból indul ki a szerző; nem óhajtat ugyan az egész emberiségből egyetlen nagy nemzetet alkotni, mint a szocialisták általában, hanem apróbb nemzetek alakulását tartja kívánatosnak, az igazgatás könnyebbé, földrajzi fekvés, termelési viszonyok, stb. tekintetbe vételével. E kis nemzetek cserekereskedést üznének egymással, lennének államfők — még királyaik is, aztán miniszterek, főispánok, egyéb hivatalnokok, munkafelügyelők, stb. De lennének hadseregek is. Az új államszervezetben mindenki azt a foglalkozást választhatná, a mit szeret s a mihez ért, de ezt vizsgálva kellene bizonyítani. A munka fejében mindenki táplálékot, ruhát, stb. kapna az államtól, de nem egyforma mértékben, hanem a munka minőségéhez képest. A könyv, melyben a sokat olvasott, emberszeretettel eltelt szívú szerző sok részletre kiterjeszkedik, még az ellenkező meggyőződés-

súkre nézve is érdekes olvasmány. A szép kiállítású, 639 oldalra terjedő vaskos könyv a Révai testvérek irodalmi intézet részvénytársaságánál jelent meg.

Állatok regenvilága. Krenedits Ferencz érdekes könyvet írt e címen az állatvilágról. Összegyűjtötte benne a madarak, háziállatok, rémek és csodák felől szájról-szájra szálló mondákat, hitregéket, meséket, bohókás történeteket, hiedelmeket, babonákat, páldabeszédeket és népdalokat. A milyen mulattató, éppen olyan tanulságos is a könyv, mert a szerző a tudományos adatokat is népszerű formában dolgozza fel. A terjedelmes kötet Veselényi Géza (II. Szigmond-utca 11. és 15.) kiadásában jelent meg, ára két forint.

Ajándék a Szépművészeti Múzeumnak. Zemplényi Tivadar kiváló festőművészünk a „Bucások érkezése” című nagy képét, a mely a téli kiállítás 1. szám alatt látható, az államnak ajándékozta. Zemplényi nyerte meg az ideki kiállítás nagy díját is. A közoktatási miniszter az értékes ajándékot a hivatalos lap útján s a művészhez intézett levélben köszönte meg.

Nemzeti Színház. Egy régebbi párisi szindarabot vettek elő január 4-ikén a Nemzeti Színházban. Becque Henry *«A párisi asszony»* három felvonásos vígjátéka ez, Lázár Béla fordításában. Hőse Clotilde nevű asszony, a ki senkit sem szeret, szerelem nélkül azonban nem tud élni, s kigúnyolja a férfiakat. Ezt a visszatérő alakot, és azt az alagondolatot, hogy egy nőnek így vagy úgy, de szeretnie kell, sok szellemmel tárgyalja a szerző, de mulattatóvá nem teszi vígjátékát. Sívár az és unalmas; történet alig játszik benne, az is bonyoladnak nélkül.

Clotilde egy jólelkű és jóhiszemű ember felesége, a ki nem tud semmit neje hűtlenségéről, sőt a darab végén még oktatja a felesége barátját, hogy bízzék a nőkben, a mint ő, a férj is bízik. Clotilde pedig olyan asszony, a ki szereti a szabadságot; azért nem szereti a férjét s mivel udvarlója is hűséget követel tőle, annak szintén az a sorsa, mint a férjnek. Ilyen az észjárás és a morál ebben a darabban. Clotilde közönséges romlott asszony, a kit se érdekesnek, se mulatságosnak nem talál az ember. *Lánczy* Ilka nagy nehézségeket küzdött le, mikor eljátszotta. Mindig a színpadon van, mindig beszél, de körülte nines mozgalom, hatásos fordulatok nem támogatják a szerepet. A cselekvés helyett a beszéd, az arczjáték a fő tennivalója. Feszletlen, könnyű volt, és finoman csevegett, s ezzel kiaknázta szerepét. A többi szerepet *Vizvári, Császár, Dezső* és *Boros* Ferike játszotta.

Pálmai Ilka a Népszínházban. A Népszínházban, a fővárosi közönség előtt annyi diadalt aratott Pálmai Ilka asszony tartotta búcsú előadásait, a ki tőlünk külföldre távozott, s Bécsben, Berlinben, Londonban gyarapította sikereit s most vissza akar vonulni a színpadtól s ezentúl mint gróf Kinszkynek a színpadtól távol élni. Előbb azonban elbucászik azoktól a helyektől, a hol annyit tapsoltak. Most Budapesten, a Népszínháznál lépett föl háromszor. A közönség még nem felelt el az operettek életvidám és szép asszonyát, minden föllépésére megtöltötte a színházat s tapsolt a friss, pezsgő ábrázolásnak. Január 7-ikén a „Nebántsvirág” operette főszerepében játszott, melyet először is ő játszott és kedveltetett meg nálunk. Január 9-ikén a „Szép Heléna” operettben tapsoltak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-Társaság nagygyűlése. Január 6-ikán délelőtt huszonötödik nagygyűlést tartotta a Petőfi-Társaság. A közönség egészen elfoglalta az Akadémia nagy termét, kivált a női közönség és ifjuság jelent meg nagy számmal. Az elnöki asztalnál *Bartók* Lajos alelnök, *Szana* Tamás és *Jakab* Ödön titkár ült.

Bartók Lajos elnöki beszéde nyitotta meg a gyűlést. Vázolta a múlt század nagy alakjait, a magyar államférfiság nagy trisziát, *Széchenyit*, *Kossuthot* és *Deákot*, a költséget terén *Vörösmartyt*, *Petőfit* és *Aranyt*. Két ily triász, — úgymond — úgy magaslak föl, mint régi czímerünknek, melyet ők megmaranyoztak, hármias hegye, visszatükröződve az idők tengerében. Petőfi áll közbül; az ő neve a legvilágosabb jelszó, őserőj megtestesülése, a nemzeti szellem páratlan kifejező, őserőj megtestesülése. A földből is, a sir szájával lázítóan kiabál nemzetre; azt sem tudjuk: honnan jön e szüntelen hang? Hol fekszik? Őt választottuk mi vezérnek, őt, az eltűnt jelenlevőt. Alakítottunk, akkor ifjú írók, az ő nevével társaságot; ezelőtt huszonöt évvel, a mennyire terjed körülbelül az ő léte. S helytartó-

jává tettük bajtársát, Jókait. Őzelünk a kegyelet volt Petőfi iránt, mint ereklyét őrizni meg mindent, a mi az ő földi vagy égi hagyatéka. Tehát relikvitait egybegyűjtteni, emléket megszentelni, s főképp az irodalomban és életben Petőfi költői irányát, melyben foglaltatik a nemzet géniesza, új általános érvényesülésre emelni; ez által előkészületül új életet adni, új, meg új virágzás kornak. Új nemzeti virágzás magvait rejti az ő tiszta, népies szelleme, mint az antik irodalom és művészet rejte az olasz nemzeti műveltség újjászületését. De Petőfi nemcsak a költők mestere, sokkal több. *Petőfi a legnagyobb magyar néptanító.* S azt hiszem, ha cizmare vágnék, ezt fogadná el legörömbösebb. Csak hogy Petőfi a nép alatt az egész hazát, sőt az egész világot érti, minden embert, a legfőbbektől a közpörig egyenlőn; s nemcsak dicsóíti a népiest, de óriási humorral bánik el hibáival. Petőfi, mint néptanító, valóban méltó jellemzése. Ha szabad az ő versének játékát variálni, hogy *Petrarca és Petőfi* félig meddig már rokon, — azt mondhatnók: „Petalozói és Petőfi.” Ő a tanítók tanítója is és a Petőfi-Társaság mint áldásos nemzet-nevelést az ő neve, szelleme és munkái hirdetését tartá mindenkor hivatásának.

Megemlékezett ezután a megnyitó beszéd a Petőfi-Társaságnak 1875-ben történt megalakulásáról. Fiait írók alapították és Jókait választották elnökül. Szólt a társaság 25 éves múltjáról, s említtette, hogy a társaság legutóbbi tiszteleti tagjává választott két érdemes író, *Vadnai* Károlyt és *Rákosi* Jenőt. Beszédét így fejezte be: Vajha megérhetnők azt az ünnepet is, hogy Petőfi és vele minden nagy írónk ereklyéi, művei megőrzésére, egyúttal eszméik fórumául, nemzeti költsézetünk Pantheonaként fölemelne a hála a „Petőfi-házat.”

A tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után *Jakab* Ödön olvasta föl „Hazaszeret” című költeményét. A hatásos költeményt lapunk mai száma közli. Tetszéssel fogadták *Kenédy* Géza értekezését „A magyar gondolkodásról”, s *Szabó* Endre „Az örökség” című satirikus költeményét is. *Rákosi* Viktor „A malom titka” című vig elbeszélést hallgatta meg ezután a közönség folytonos derűsült közt. *Váradi* Antal olvasta föl még *Herczeg* Ferencnek „Moszkvai emlékek” című útleírását, az „orosz Rómá”-nak élénk színekkel festett képét. Végül *Makai* Emil „A trubadur frakkban” című párbeszéd vig költeményt olvasott föl, melynek tárgya a középkori trubadurnak modern alakban (frakkban) megjelenése egy modern várúr, azaz többszörös háziúr estélyén.

A filológiai társaság közgyűlése január 9-ikén ment végbe. *P. Theureux* Emil elnöki beszédében a társaság fennállásának huszonöt évére is visszatért a múlt arra az eredményre, hogy minden írói és tudományos célra mévelt nyelvünk van. Erre a társaság is nagyban közreműködött. A társaság „A magyarországi latinság szótárának” első kötetével üdvözi az új századot. Megemlékezett *Müller* Miksa oxfordi tanár haláláról és nagy érdemeiről. *Müller* és *Schwarz* Gyula elhunyt egyetemi tanár a társaság tiszteleti tagjai voltak. *Dr. Katona* Lajos titkár az évi jelentést terjesztette elő. A társaság közlönye tanúsítja a munkásságot. A tagok száma 435, a tagdíjból 7000 korona a bevétel, az Akadémia 2000 korona évi segélyt adott. A pénztári maradvány 689 korona. Tiszteleti tagoknak választották *Csaplár* Benedek budapesti priarista tanárt, *Brugmann* Károly lipcei, *Ostho* Hermann heidelbergi és *Wilhelm* Adolf athéni tudósokat.

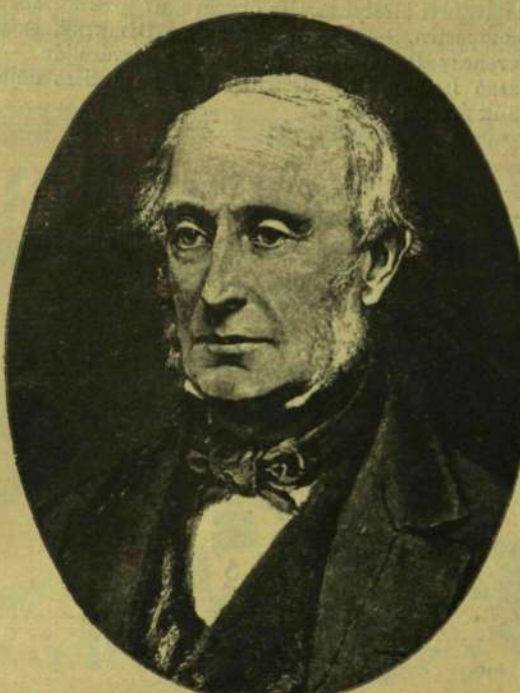
A Magyar Tud. Akadémia január 7-iki ülése *Gyulai* Pál elnöklésével ment végbe, s *Herczeg* Ferenc tartott székfoglaló értekezést.

Egy részletet olvasott föl a Végishíznában legközelebb színe kerülő történeti színművéből, az „*Ocskay brigádéros*” első felvonásából. A darab hőse, *Ocskay* Ráttegott vitéze a kurnez-háborúnak, a labanczok Rákóczi villámának neveztek. A felolvasott rész *Pieber* szkaecányi kastélyában játszik, a hol labanczok tartózkodnak. *Ocskay* rajtok út éjnek idején és valamennyit fel akarja kötetni. A marczona, kegyetlen vezért régi szerelmének, *Tisza* Ilonának, hosszú könyörgése téríti el a szándékától. A hallgatóság zajosn megtapsolta a felolvasást. A székfoglaló végeztével *Némethy* Géza olvasott fel mutaványt „*Vergilius ifjúsága*” című, jó részben már kész nagyobb munkájából.

MI UJSÁG?

Udvari bál Bécsben. Január 10-ikén volt az első udvari bál a bécsi Burgban. A fényes udvari társaságból ezúttal hiányoztak a magyar díszruhák és a magyar miniszterek, mert *Lukács* Béla temetésére visszautaztak Budapestre. Főleg a tábornokok és diplomaták egyenruhája szerepelt. A király főleg az idősebb arisztokrata hölgyekkel beszélt, miatt *Ferencz Ferdinánd* főherczeg a diplomatákkal társalgott.

A tánczot *Erzsébet* főherczegnő, *Rudolf* trónörökös leánya nyitotta meg *Széchenyi* Péter gróffal, az első négyest *Kinsky* Ferdinánd gróffal, a másodikat



ARMSTRONG LORD.

Thurn és *Taxis* herczeggel tánczolta. A király élénk érdeklődéssel nézte a tánczokat, s az öregebb arisztokrata hölgyekkel élénken beszélgetett. A farsangi dívat nagy fényben tárlt ki. Az a jóslás, hogy a dívat gyökeresen megváltozik, nem teljesült. Az arany csak úgy ragyog, az ezüst csak úgy fénylik, a gyémántkincs éppen úgy csillog, mint a múlt évben. A drága régi csipke is visszahódította régi uralmát. A ruha kivágásán drágakő és virág pompázik. *Mária Jozefa* főherczegnő eréme de duchesse ruhát viselt aranyhímzéssel. A derék boleroját aranyzalag kigyózta körül. Derékát aranyöv szorította és fehér túllból és malinesz-csipkéből való hosszú szalagban végezdött, a mely lenyult egészen az uszályig. *Erzsébet* főherczegnő ezüstszürke ruháját ezüst-tüll borította, a melynek gazdag himzése imitt-amott csillaggyi sűrűsödött. A derék izléses fodrokba volt szedve. Egyedüli díszre csinos rózsaszelyem öv volt. A derék kivágásán szegfűbokrétá volt. Hajában gyémánt és gyöngy. *Margit* toszkánai herczegnő fehér liberti ruhát viselt csipkével és rózsával. *Károly István* főherczeg felesége crevette-atlász toalettet öltött gazdag ezüst himzéssel. A derékán korall-rózsából alkotott bokréta volt.

Keresztelő József főherczeg családjában. Voloskában január 7-ikén keresztelték meg *József* főherczeg unokáját, *József* Ágost főherczeg és *Augusta* főherczegasszony újszülött fiát. *Lipót* bajor herczeg, *Gizella* főherczegasszony, a kis főherczeg nagyszülői is jelen voltak Münchenből. A szertartást *Zamlics* Vincze voloskai plébános végezte. Az újszülött főherczeg a keresztelésben a *László Luitpold József Antal Ignác Benedek Bernát Mária* nevet kapta. Keresztapa Luitpold bajor régensherczeg volt, a kit *Lipót* bajor herczeg képviselt. *József* főherczeg családjában tehát a *László* név ismét ott van a nemzetségfáján.

A sátoralja-újhegyi színház megnyitása. A felvidék egyik magyar művelődési központján, *Sátoralja-Ujhegy*ben, újépíttették, díszesebbé emelték száz-ezer korona költséggel az állandó színházat, s e hó 4-ikén nyitották meg. A megnyitó ünnep a város-házán tartott díszgyűléssel kezdődött, melyen *Szé-kely* Elek polgármester, *Dókus* Gyula megyei főjegyző mondatk beszédet. Este a budapesti nemzeti színház több tagja közreműködésével szépen sikerült díszelődés volt, a „*Szigetvári vértanúk*” és „*Alfonz ur*” eljátszásával. Ezt megelőzőleg *Bartók* Lajos az alkalomra írt prologusát szavalták el nagy hatással.

Új magyar nemesek. Pár nappal ezelőtt közölte a hivatalos lap, hogy a király *Keleti* Gusztávnak, a budapesti mintarajzkola igazgatójának, valamint néhai *Keleti* Károly volt miniszteri tanácsos két fiának, úgymint: *Keleti* Dénes kereskedelemügyi miniszteriumi műszaki tanácsosnak, továbbá *Keleti* Gábor ipariskolai rajztanárnak és mindhármuk törvényes utódainak a „*komjatszegi*” előnév használatát, eddigi nevük végbétjének „y”-ra való változtatásával a magyar nemességet díjmentesen adományozta. A *Keleti* nevet egy nemzetgazdasági tudós és publicista, néhai *Keleti* Károly, az Akadémia tagja, s az országos statisztikai hivatal első vezetője, továbbá *Keleti* Gusztáv, jeles tájképfestő, műbíráló, a mintarajzkola szervezője és igazgatója tették

ismeretessé a mévelt közönség előtt. A napoleoni háborúk idején jött Pozsonyba a régi német *Klette von Klettenburg* család egyik tagja, a ki festőművész volt. Nagyobbik fia, *Károly*, már a szabadságharcban küzdött, s ő és öccse, *Gusztáv*, kik tollal, eset-tel dolgoztak tovább, családi neveket már 1861-ben magyarra változtatták, most pedig hazafias érdemekért ígérték a *Keleti* nevet a magyar nemes nevek közé.

Farsang. A bálók napjait már kitűzték. A főváros inségeseinek fölségelésére rendezendő *kenyérbál* bizottságának díszelnöke *Szöll* Kálmán miniszterelnök; elnökei: *dr. Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, herczeg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok és *Márkus* József főpolgármester. A rendezőség élén gróf *Szapáry* Pál, a Park-klub igazgatója áll. — A *jogászbál* a joghallgatók segélyző egyete javára *József* Ágost főherczeg védnöksége alatt január 12-én lesz a Royal termében. — A magyar vasúti és hajózási klub minden héten tart házi hangversenyeket, felolvasást, a legközelebbi tánczestélyt pedig január 19-én. A tisztai kaszinóban is több tánczestélyt rendeznek. *Alarczos bálók* minden vasárnap a vigadóban. A nagyobb bálók napjai ezek:

Január 19-ikén: Protestáns-bál, (a Vigadóban) és a tisztviselőtelepi kaszinó bálja. Budai mentő-bál (a Korvin-téri Vigadóban.) **Február** 1-én *Atléta*-bál (a Vigadóban.) Magyar gazdaszönyvek bálja (a Vigadóban.) 5-ikén: Bölcsőde bál; a tisztviselőtelepi kaszinó-bál; 6-án technikus bál. (Royal.) 13-ikén: A tisztai kaszinó nagy bálja. (Royal.) 16-ikén *Építész* és műszaki rajzoló bálja. (Royal.) Az 1. számú honvédezt tánczestélye. (A tisztai kaszinóban.) A Katolikus-Kör jelmezestélye. (Saját dísztermében.) 17-ikén: Az Izraelita Nőegylet *Alarczos* bálja. (A Vigadóban.) 21-ikén: A 6. számú gyalogezred tánczestélye. (A tisztai kaszinóban.) 23-án: A 36. számú ezred tánczestélye. (A tisztai kaszinóban.) 23-án *Kereskedők* bálja. (A terézvárosi kaszinóban.) **Márczius** 1-én: A Neptun hajós egyet piknikje. (Royal.) 2-án: Az első honvédhúszár-ezred estélye. (A tisztai kaszinóban.) 9-én: Az első honvédezt tánczestélye. (A Vigadóban.)

Rheuma, csusz, köszvény és epeköbajok biztosan gyógyíthatók a tudományos alapon álló *Dr. Rissó-féle csirommedy kúrával*. Ismertetést ingyen és bérmentve küld *Szabady* János gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utca 2/c.

EGYVELEG.

* A kiállítások kára és haszna. Az 1853-iki párisi kiállítás nyolcz millió forint vesztéssel zárult, de az 1867-iki kiállítás egy millió tiszta hasznót hozott, azonban az 1873-iki bécsi kiállítás vesztése már 20 millió forint volt; 1878-ban a párisiak ismét 25 millió forintot vesztettek, és 1889-ben az állam segélyezése nélkül a kár 10 millió forintra ruggott volna. Párisban különben azért rendeznek oly gyakran kiállításokat, mivel a nagy haszon, mely az országnak s Páris városának jut, a vesztéseket többszörösen pótolja. Így például 1889-ben a kiállítás alkalmával a francia vasúttak 30 millió forinttal többet vettek be mint mások, a párisi fogyasztási adó négy milliót tett ki, a szilárdak öt milliót jövedelmeztek, a fővárosban megfordult hétédfél millió idegen pedig vagy 500 millió forintot hagyott ott.

* **Érdekes kuriosumok.** A newyorki előkelő hölgyek vetelednek egymással különböző bolondságok kitalálásában. Egyik oly estélyt rendezett, melyen minden vendég felkötött jobb karral jelent meg s az egész este táncznál, zongoránál, evésnél csak a balkart volt szabad használni. Egy másik kísérteties estét rendezett szellemelőtötözti vendégeivel. A harmadiknak vendégei csak virágokban jelenhettek meg és pedig zöld harisnyákban, hogy annál inkább bokrétnak látszassanak. Volt olyan estély is, a hol a nőknek csupa papírruhában kellett megjeleniök, a terem mennyezetről pedig folyvást illatos cseppek hullottak le reájuk. Még legújában volt az az estély, a melyen a vendégek csak 50 évvel ezelőtti dívatozott ruhákat lehettek használniök. Ezen már némelyik ősi öltözetet is viselhetett. A vendégsereg érdekes látványosság volt.

* **Az összehajtható legyezőt** a XVII-ik században találta föl egy japáni ember, ki a denevér szárnymozgatását megfigyelve, legyezőjét a szerint szerkesztette.

* **Zászló drágakövekből.** New-Yorkban egy ékszerész pompás kis zászlót készített, mely 100 milliméter hosszú s 175 milliméter széles és tisztán drágakövekből áll. A fehér szalag helyét 800 kis gyémánt, a piros szalagét éppen így számú s nagyságú rubin pótolja. A kék mezőn 300 zafír van, s

közben 42 nagyobb gyémánt. Bizonyos, hogy ilyen értékes zászolt még sohasem készítették.

*Az angol külügyi hivatal fontosabb leveleit nem bízza a postára, hanem azokat külön futárok által küldi rendeltetési helyükre. Ezen futárok czíme: »A királyné küldönczei«, évi fizetésük 4800 forint s uti költségeiket is a kormány fedezi. Jelenleg tizenkét ily küldönc van, kik úgy szólván folyton útaznak.

HALÁLOZÁSOK.

KÁROLY SÁNDOR szász-weimari uralkodó nagyherceg meghalt január 5-ikén Weimarban, 83 éves korában. Egyetlen fia volt Károly Frigyes nagyhercegnek és Mária Pavlovna nagyhercegnének. Fia fiatal korában sokat utazgatott. 1842-ben feleségül vette Vilma hollandi hercegnőt és 1853-ban követte apját az uralkodásban. Mint uralkodó a szabadabb és alkotmányos iránynak volt a híve. A tudomány és a művészetet mindig pártolta. Weimarban művészeti iskolát és múzeumot létesített és restaurálta a Wartburgot. A német egység eszméjének és a porosz uralkodóháznak barátja volt. Hatvanadik születésnapján porosz tábornagy lett. Az uralkodásban unokája, a huszonöt éves Vilmos Ernő követe.

SERPA PINTO afrikai utazó és felfedező meghalt Lisszabonban 54 éves korában. Serpa Pinto előkelő portugál családból származott. Már huszonhárom éves korában kitünt Zambézi vidékén egy katonai expediciójában, a mely alkalommal a Viktória-víz-ességig nyomult előre. 1877-től 79-ig nevezetes utazást tett Dél-Afrikában s erről az útjáról írott könyvei az egész világon ismertté tették a nevét. Utazásait »Serpa Pinto utazása« czímen magyarra is lefordították.

Idős SZINNYEI JÓZSEF, szül. gancsházi Gancs Klementina meghalt január 4-én Budapesten 65 éves korában. Az ismert tudós, a múzeumi hírlap-könyvtár őre, Szinnyei József akadémiai tagjának hitve, a legjobb anyák egyike volt. Férje mellett három fia: dr. Szinnyei József egyetemi tanár, Szinnyei Ottó, az első hazai takarékpénztár titkára, dr. Szinnyei Ferenc felsőpáriskolai tanár s unokák gyászolják. A mélyen süjtött férj fájdalomban nagy számú tisztelői és barátai osztoznak. Ennek kifejezése volt a temetés is, melyre a tudományos és irói körök számos kiváló tagja jelent meg.

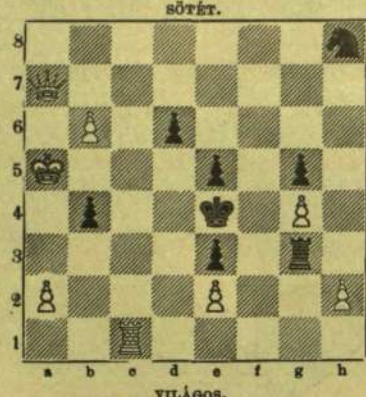
Elhunytak még: JUSTH SÁMUEL ISTVÁN, a felső-szepesi egyházmegye főesperése, Sztáráson, 72 éves korában. — BAJZA ANTAL, ref. lelkész, életének 74-ik, lelképásztorkodásának 42-ik esztendejében, Álmódon. — VÖRÖS KÁROLY, a váci ref. egyház lelkésze, 54 éves korában, Vácson. — NÉSSÉLFELD MIKLÓS, Torda város főjegyzője, Torda-Aranyosmegye törvényhatóság tagja, 56 éves korában, Tordán s nagy család és rokonság gyászolja. — DR. BÁTHORY ISTVÁN, nyug. székesfővárosi kerületi orvos, 65 éves korában. — TMR PÁL, Máramaros-Sziget egyik régi polgára, a városnak több éven át buzgó tisztviselője, Szatmáron, 74 éves korában. — NÉGYESI SZEPESY GÉZA, 48-49-iki 9-ik zászlóaljbeli vörös szipkás százados, 79 éves korában, Gíbárton. Harczolt Damjanich seregében az alvidéken a szerbek ellen, a szolnoki csatában, Tápó-Bicskénél, a hol megsebesült, a temesvári csatában. Később elfogták s a pesti Újépületben töltött egy évi fogság után csak összekötéseivel fogva szabadult ki. — ZEÉRI PÖSCHE GÉZA, nyug. segédtisztviselő, 52 esztendősen korában, Kerynáján. — GLADITSCH KÁROLY, földbírtokos, városi tanácsos, Magyar-Óvárórt, 40 éves korában. — DARAS ÁGOSTON, a nagykanizsai takarékpénztár részvénytársaság tisztviselője, 67-ik évében. — FALUDI ADOLF, a győr-sopron-ebenfurti vasút főhivatalnok, 48 éves korában, Sopronban. — IFJ. WEISSEL ANTAL, posta- és távíró titkár, 40 éves, Budapesten. — SZULOVSKY GÉZA, a m. k. kereskedelmi múzeum dolna-tuzlai ügynökségének főnöke, 25 éves korában, Budapesten. — BONYHÁDI PERCEL LÁSZLÓ, Budapesten, 27 esztendősen korában. — SIMKOVITS JÁNOS, 48-as honvédfőhadnagy tisztviselői főszozabőr, 78 éves korában, Aranyos-Maróton. — CSÉBER JÁNOS, zalaezerségi vendégfogadó, 48-as honvéd. — MAJORS KÁROLY, rajztanár és festőművész, életének, 31-ik évében, Szatmárott. — KOMOR JÓZSEF, az államvasutak gépgyárának egyik főtisztviselője, Budapesten.

Öz. tiszaabádi SÁTÁNY JÓZSEF, szül. Hajnóti Alojzia, Pestmegye volt főszolgabírájának özvegye és a Martinovits-féle összeesküvés vertanújának, Hajnóti Józsefnek vérokonja, Kis-Körösön. — ÖZ. WOZSENIK FERENCZ, szül. sárosfalvi Bittó Terézia, néhai orvosos özvegye, 65 éves korában, Kisköztin. — ÖZ. URBÁN JÓZSEF, szül. Suhayda Anna, 78 éves korában Budapesten. — GÖNDÖS ISTVÁN, szül. Papp Mária, Göndös István erzsébetvárosi karnagy felesége s néhai Papp János Aradvárosi főkapitány leánya 37 éves korában Budapesten. — DR. VERES SAMUNÉ, szül. munkácsi Sütő Marika 40-ik évében Rimaszombath. — KORINNY GYÖRGY, szül. Stöckl Rozina 85 éves korában Budapesten. —

PAKSY JÓZSEF, szül. Guckler Teréz, ügyvéd és közalapítványi királyi ügyész özvegye, 67 éves korában Budapesten. — ID. ÖVRI SZŐKE BALINT, szül. Ferenczy Ilona 64-ik évében Szinérváralján. — SZABÓ IMRÉNÉ, szül. Czirhay Ida, gazdatiszt neje, 48-ik évében Pécsen.

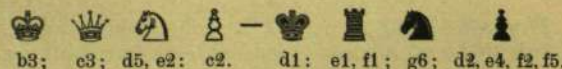
SAKKJÁTÉK.

2203. számú feladvány. Olsar N.-től.



Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

2204. számú feladvány. Ferber E.-től.



Világos indul s a második lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.



A »Vasárnapi Ujság« múlt évi 52-ik számában közölt képtalány megfejtését és a megfejtők neveit jövő számunkban közöljük.

Szerkesztői üzenetek.

Kassa, B. S. Annak okát, hogy Páris lakosságának száma tíz év óta folyton alább száll, abban kell keresni, hogy az amerikai és német gyári ipar versenyé folytán ott is megcsappant a munka és a kereset, s a párisi munkások nagy része elköltözik s vidéki városokban és kikötőkben keres munkát.

Budapest, M. K. Az Oroszország által a mostani háború lefolyása alatt Kínától egyszerűen elfoglalt Mandzsúria kiterjedése kerek számmal 750 ezer négyszögkilométer s így 100 ezer kilométerrel nagyobb, mint Magyarország és Ausztria együttvéve.

A fák romantikája. Tanulmányfele akart ez lenni, és sok érdeket is lehetne írni róla, de ahhoz sokkal több ismeret kellene. Egy-két általánosan ismert adat felsorolása nem érdekelheti az olvasó közönséget.

A nyűg. Elbeszélés. Mély érzésű író munkája, de sem a mosésben nincs semmi új, sem a kidolgozás nem eléggé sikerült arra nézve, hogy közölhető volna. Bácsa a régi háztól. A kis leányunk. Erdemes munka mind a kettő s nem méltatlan a megjelenésre. Az elsőnek utolsó strófája helyett azonban más kellene írni, kissé lendületesebbet, mert nagy baj, ha a költemény épen a végén lapul el.

Karácsonykor: Eljött mihozzánk is, stb. Meleg szívvel írt egyszerű kis vers, de költői értéke nem igen van.

Bilincsen. Vágyaim. A pathetikus hang, mely mindkettőt jellemzi, több erőt kívánna.

V-i. A különben sikerült műben van egy ismeretlen tájós (meggyillett), melyet okvetlenül mással kellene helyettesíteni.

Kicsiny kis fejfék. Közölni fogjuk.

A sas. A közölhetők közé soroztuk.

Napról-napra. Itt-ott érezzük rajta a közvetlenség melegségét; de az egész gyakorlatlan kezdő vall. Egy előtűnk ismeretlen szót is használ, mi az a »kullogó«, melynek lánnya pislog? Tudunkra, a kullogó-nak, a kullog igéből alakítva, csak melléknévi jelentése van.

És megtért a tavasz. Csinos vers; elterjesztjük a tavaszra.

A Margit-szigeten. A szerző elragadtatása nagy hangú frázisokban szól meg, mennyivel igazabb,

mennyivel melegebb a hang, mely egy-két strófában az elhagyott otthonról zendül meg.

Nem közölhetők: Golgotha. Keserves sorsát, nyomorúságát hosszasan, szárazan s többnyire unalmasan mondja el a szerző. Költészetet nem igen találunk ebben a szörnyű bő lére eresztett versben. — Rosz hír. Verselésé ügyes; de tartalma zavaros. — Jegyzetek. Lapunk mértékét nem tti meg. — A költő sirja. Úgy terem a... Az előbbi százszor elcsépeelt gondolat, elég csinos dalformába öltöztetve. A második is csinosan van megírva, csak hogy a két hasonlat egymásnak ellent mond.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9

Megay Boheme tortája

a legjobb torta: jószágával az ideai brüsszeli kiállításon az első díjat nyerte. Megay Robert cukrász Miskolcson 1. sz., 2 K 50 f. vetele után küldönnek egyet bérmentesen. Budapesten Szentes Ede és Seidl József cs. és kir. udvari szállító uraknál, a vidéken minden legelőkelőbb csemege üzletben kapható. Miután utánozzák a tortát, kérem csak a Megay Robert névvel ellátott dobozokban csomagolt tortát elfogadni. Ugyanott egy kitűnő Szalmi-torta 2 korona. 8786

A Franklin-Társulat kiadásában, Budapesten, megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VASUTI SZAKNAPTÁR

az 1901. évre.

Szerkesztő

OCSEKÓI OCSEKAY GUSZTÁV

m. kir. államvasuti főellenőr és igazgatósági C III/B. osztály vezetője.

XIV. ÉVFOLYAM.

(Zsebkiadás.)

Ára vászonkötésben 4 korona.

Egyetlen zenemű folyóirat a 8934

Zenélő Magyarország. Megjelenik minden hó 1 és 15-én mindenkor 10-10 oldal zene-tartalommal, magyar dal, műdal, opera, tánc- és szalonzene legkiválóbb ujdonságival, zongora és hegedűre. Ára negyvenévi 6 füzetre 3 korona. Ugyanott bárhol megjelent zenemű megrendelhető: A »Zenélő Magyarország« kiadóhivatala Budapest, VI., Csengery-utca 62.

Matatványszámot ingyen és bérmentve küldünk.

Czimbalom

iskolákat, a melyből mindenki, tanító nélkül megtanulhat czimbalmozni, 4 koronáért adom. Képes nagy czimbalomárjegyzéket pedig ingyen Varga Pál czimbalomgyártó, Budapest, VIII. ker., Róka Sallárd-utca 3. sz.

SERRAVALLO 8984

CHINA-BORA VASSAL

kitűnő helyreállító szer gyengék, vörösgyengék és lábbadozók számára. Ajánlva és használva orvosi kitűnőségektől. 1000-nél több orvosi elismeréssel.

Kitűnő íz. 8984

Kitűnő íz. 8984

Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.

Kapható minden gyógyszerárban.

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

Serravallo J. gyógyszer. Tricsztben

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Cs. és kir. udvari szállítók.

Kunz József és Társa

BUDAPEST, V., Deák-tér 1.

8944

Vászon-, fehérnemű- és szőnyegraktár. — Menyasszonyi kelengyék.

Kastélyok, szállodák, intézetek berendezése.

Motor erőre berendezett fehérnemű gyár.



Magyar szabad.

doboz-, papíráru- és fémkapocs-gyár

DAVID KÁROLY és FIA

Budapest, I. kerület, Mészáros-utca 38. szám.

TELEFON 91-48.

Minden, ami fémkapocscsal kötött dobozárak gyártása. A gyár díszdobozokat, géplevel orítókot, csipkepapírokat, gyászjelentelapokat, névjegy- és fényképkartont. at készít. Czukrázók számára egybehajtható dobozok, tányérok, tálcák, stb. Ing., zsebkendő-, gyógyszerész szappan-, keztyű-, kalap-, csukorka-, illatszerek. dobozok, szivarka- és szivartárcák. Napi gyártás 150,000 doboz. Magyar, osztrák és külföldi szabadalmak. 8846

Parádi üvegyár raktára

GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

Nagy választék mindenféle üvegemekben. Asztali készletek stb. igen jutányos áron. 8865

Legalkalmasabb ajándék!

8957

Czimbalmaim, melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték. 75 főtől különböző árban kaphatók. Minthogy az idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utólagos javítások szükségesek, így javításokat és alkatrészeket is elfogadok, a hang javulását és tartósságát kezeséget vállalok.

HABITS ANTAL hangszerkészítő mester,

Budapest, VII., Erzsébet-körút 42. és Vörösmarty-u. 19.

Árjegyzéket bérmentve küldök.

készít a legfinomabb kivitelben 8984

CLICHEKET WOTTITZ MANFRED

Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

LOHR MÁRIA ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegyszereti tisztító- és festészet-intézete!

Gyár: VIII., Baross-utca 85., IX., Calvin-tér 9., V., Harminczad-utca 3., VI., Teréz-körút 39., VI., Andrássy-ut 16. VIII., József-körút 2. szám. 8919

106 oldal terjedelemben jelent meg az

OPERETTE-ALBUM

Ára füzve 3 kor, díszkötésben 5 kor. — Megrendelhető:

ZIPSER és KÖNIG

zeneműkereskedésben 8964

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Budapest, Andrássy-ut 4. (Harkányi-palota).

Crème Ideale

a bőr szépéget ápoló, mely az eddigi készítményeknél mind teljesebben tisztítja a bőrt, és az alkalmi használatokhoz is alkalmas.

Egy üvege ára 60 kr.

Crème Ideale szappan

a legfinomabb tisztítószert tartalmazza, a legfinomabb tisztítószert tartalmazza, a legfinomabb tisztítószert tartalmazza.

Ideale-Hölgypor

virágillattal készült, kedvence a hölgyporok, bőrszépítő.

Ezen Hölgypor Ideale jól tapad a egykorlatlabb szemek is képtelenek a bőr poros voltát felvenni. Egy doboz ára 1 forint 60 kr. Vaponts postal szállítás minden irányban.

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet. Laboratorium.)

SCHWARTZ Illatszertára

Temesvár 8818

(Higien. cosmet

Kufeké féle gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország sat. legelső hozzáértői adják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és belbeteg gyermekeknek
Kapható minden gyógyszerárúban droguériában és a gyárndi R. KUFÉKE WIEN VI.

Az Országos Kaszinó

palotájában

Budapest, Kossuth Lajos-u. 20. sz. alatt

Megnyitott

Papírkereskedés és Képes-levelezőlap
különlegességek raktára. — Tisztelettel

KLEIN VILMOS papírkereskedése,
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz. és
VIII., Kerepesi-ut 73. 8951

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és k. osztr.-magy., román k. és bolgár fejed. udv. szállító,
kerületi gyógyszerész Kornauburg, Bécs mellett.
8 arany, 19 ezüsterem, 30 dísz- és elismeréskönyv.

Cs. és kir. mosóvíz lovaknak.



Kwizda-féle Restitutions-fluid 1 üveg ára
Késő 40 és 60 üveg árát állókéban, valamint nagyobb ke-
tonai és polgári istállóban használatban van, erősítő
nagyobb erőmegfeszítések után, továbbá főzomádások,
rándulások és inak merevségénél stb. képesti a lovakat
kiváló teljesítményekre az időmérésnél. Valódi csak fenti
védjeggyel kapható az Osztrák-Magyar-Monarchia minden gyógyszer-
árúban és droguériájában. 8838
Főraktár Török József gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

MARSCHALL ANTAL

speczialista női cipész,

Budapest, IV. ker., Bécsi-utca 2. szám.
Alapítatott 1832.

Érzékeny lábúknak könnyű és finoman kidolgozott ci-
pőket készít mérték szerint. — Vidéki megrendelések
minta-cipő után. 8979

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER

legújabb öngyertye

SAVANYUKOT

Wachtl és Társa

Budapest, IV., Régi posta-u. 4.

Fényképezési cikkek
raktára 8810

Fotografische Manufaktur.
Új árjegyzék ingyen és bérmentve.

8973

WEINWURM ANTAL

Első magyarországi fényképezési,
Cinematográfia, chromautotipál
szektorosító műintézet készíti hor-
gany, valamint rész ma-
rasián kitalálást a leg-
jobb kitalálások. Készít
kiváló fotókat, u. m.
épitményeket, gépeket,
tájképeket, továbbá olaj-
festményeket és ipar-
művészeti
tárgyakról a legújabb
módon árak
mellett.

Budapest,
IV., Károly-
utca 3.
Telefon 1700.

9002

CACAO

SUCHARD

8972

Kurczk

Photozinkografiai
műintézet
készíti a legjobb
és legbiztonságosabb
mindennemű-
nyomtatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

Császárfürdő

BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénes vizű gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz uszodák-
kal, kő- és kád-fürdővel.
Prospektus ingyen bérmentve.

DIETRICH ÉS FIA

cs. és kir. udvari szállítók Budapestén,

tea és rum nagykereskedők, gőzörre berendezett likörgyár és cognac-párolda francia módra.
Gyár, központi iroda és megrendelési hely: 9004

Budapest, X. ker., Kőbánya, Füzér-utca 30. sz.

Kizárólag eredeti bevitelű kínai, orosz- és Ceylon-teák szabadon és csomagolva.

Jamaika-rum barna és fehér
Ananász-rum, cséjűnk különlegessége
Brazil-rum, cséjűnk különlegessége
Santitas-rum (cséjűnk palackokban)
Saját gyártmányú és eredeti külföldi cognac-
ok, u. m.: Martell, Duvergey, Mar-
tignon, spanyol cognac stb.,
Arrac, Allas, eredeti orosz,
Likör-különlegességek, u. m.: Alt-
vater, Borekamp, aranyvíz, je-
gecsse kömény, alpesi növény,
Ivanhoe, Kontusowska, borde-
aux, amsterdami, belga és hol-
landi likörök, cséjűnk, brandy,
gyömbér-gyomorbor stb.,
Abszynth,
Sallivrium, bortörköly, sósbor-
szesz,
Hollandi ananász-punch-kivonat,
Benedictine, Chartreuse, zöld és
sárga,
Huntley és Palmers-féle teasüte-
mények,
Kávé 2 1/2 és 5 kilós zacskókban,
Csevelődik és csacsok ún. Sa-
charból,
Kínai és japán mü- és iparczi-
kek, ablakvirágpoloz (függönyök)
Farsvantes (kályhaellenzők, tea-
köszletek)
Teafőző-istók, szamovárok,
Spanyol és magyar borok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Saját gyártmányú likőreink zsolnai majolika-korsókban is kaphatók.

Allandó kiállítás

kínai és japán mü-iparczikkekben VI., Andrassy-ut 33. sz. üzletünkben.

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-raktárak:

IV., Koronaherceg-u. 20. VI., Andrassy-ut 33. IV., Kigó-tér 6. VII., Kerepesi-ut 28.
Szervita-tér mellett. Nagymező-utca sarkán. Ó felsége bérházával szembe. Az orsz. közp. tak.-pénztár palotában.

Nélkülföldi és felülmúlhatatlan, hatásában csatlakoztatlan.
Világézik, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb és az egész világon híres és legkeresettebb háziaszer a
gyógyszerész:

Thierry A. Balzsam-a
felülmúlhatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső be-
tegségek ellen. Különleg a legkeresettebb

Sebgyógyítószér.

Csupán az összes kulturálmokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszula-
zárral, a melybe a cséjűnk van beprésselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás
6 millió palack. — 12 kisiny és 6 dupla-palack postán, franco küldve 4 kor. — Egy
próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével:
1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az összegnek előleges utalványozása ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcse
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek hűző-ereje és gyógyhatása utólrhetetlen! Főlélegessé teszi legtöbb
esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendő gyógyíthatatlannak tartott csontszu, sőt újabb
egy 22 esztendő súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladásos és minden egyéb sebeknél, mint
kintő antiszeptikus szer, enyhítőleg és hűsítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. Gyors puhító
és oszlató hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy tégely
franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beküldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb. Ki-
mutatható évenkénti gyártás 100,000 tégely. Egy egész levélár áll rendelkezésre és megtekintésre azon
eredeti bizonylatokból, melyeket a két szerrel a világ minden részéből beküldtek. — Utánzóktól óvakodni
és figyelemmel tessék lenni a minden tégelyre beégetett cséjűnk: **Apotheke zum Schutzengel des**
A. Thierry. A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellenére is tessék szívesautasítani a hamisított és
használó értékeknek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:

Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák cs. és kir. államhivatalnokok szövetkezetének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the
Admiralty, London.) — Kapható Budapestén: Török József gyógyszerárúban. 8907



3. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, JANUÁR 20.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt
eg-éves 24 korona
félreves 12 •
Csupán a
VASÁRNAPI UJSÁG
félreves 8 •
eg-éves 16 korona
félreves 8 •
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával)
eg-éves 10 korona
félreves 5 •
Külföldi előfizetésekre a postailag
meghatározott viteldij is csatolandó.



AZ ÁRPÁDOK.

Az Árpád-ház kihalásának hatszázados évfordulóján.

Néhány nappal ezelőtt, január 14-ikén múlt
hatszáz éve, hogy III. Endre király meg-
halt és vele sirba szállt a honfoglaló
Árpád nemzetsége, mely miután már előbb,
száz évnél tovább mint fejedelem a nemzet élén
állt, ép 300 évig viselte homlokán a magyar
koronát. Az utolsó Árpád hamvait a budavári
minoriták Evangélista Szent János templomába
temették, mely ma a budai várszínház.

Európának több állama egy-egy dinasztia-
nak köszöni létét. Ausztria és Magyarország
monarchiája a Habsburg-ház közös uralkodá-
sán alapszik. Poroszországot a Hohenzollernek
alkották meg. Sőt még Franciaországot is
Capet Hugó utódjainak százados ernyedetlen
munkája tette Európa első államává.

Magyarországot nem az Árpádok teremtték,
de ők vezették és nevelték, és ezzel döntő befo-
lyást gyakoroltak sorsára négy századon keresz-
tül. Árpád szerezte meg az új hazát. Vajda
utódjai, szintelen, elmosódott alakok, ha más
nem: legalább a nemzeti összetartozás, egység
külső képviselői voltak. Szépunkakja Gyejcsa,
szép nevének Saroltának befolyása alatt, meg-
szerette, fölvette és megismertette népével a
kereszténységet, a nélkül, hogy e csodálatos
házaspár nyers, vad természetével, annak tanait,
úgy a mint kellett, követni tudta volna. Fiukon
István — a magyar nemzet par excellence
«szent királyán» meglátszott néha, kinek fia
volt, de azért ő már nem csak ismerte a kereszt
vallását, hanem követte is tanítását; példája
népének és vezére a civilizáció minden ágá-

ban, mely akkor a keresztény vallással együtt
járt. Ezt a civilizációt fel tudta használni,
hogy önálló Magyarországot alkosson, ép akkor,
mikor közvetlenül nyugaton Nagy Károly
birodalmának romjaiból a német földön újra
birodalom alakult, mely Nagy Károly birodal-
mának jó részével annak tradícióit, az új
római császárság igényeit is fölleszté.

Istvánnak már összeütközése volt e birodal-
lammal, de győzött; Bécsét elfoglalta, s a ma-
gyar határt a jobbparton a Fischáig, a Duna bal-
partján a Morva-mező nagy részére kiterjeszté.
A római császár, II. Konrád nem egyezett
bele e megalázó békébe; helyette megcsinálta
kiskorú fia, Henrik, akkor bajor herceg, ki
mikor megnőtt, a német birodalmat a hatalom
legmagasabb polezára emelte, még a pápaságot
is maga alá vetette, Magyarországra is behatolt.
Szent István sirja mellett méltatlan utódja —
nem Árpád-ivadék! — a német császár hű-
béresének vallá magát, de azután a nemzet
felkelt, — és Szent István unokaöccse, Endre
és Béla vezetése alatt, szembe szállt a nagy
német hatalommal, és III. Henrik császár —
Európa leghatalmasabb fejedelme — nem tudta
legyőzni a magyart, a kit Endre király politi-
tikája és Béla herceg kardja vezetett. Béla fia,
László — szent, mint István — a XI. század
végén végre teljesen elenyészett a német
felsőbbég minden nyomát. Ő és utódja —
bátyja fia — Kálmán betetőzték Szent István
művét. Alattuk Magyarország már oly állammá
lőn, melyen megtört a keleten még háborgó
barbár világ, a besenyők és kunok támadása;
dél-nyugat felé már hódítani indult, s a horvát
királyságban az adriai tengerig hatolt és itt



III. ENDRE. († 1301 JANUÁR 14-ÉN.)

A bécsi udvari műtörténeti múzeumban levő kép után.